N°. 6400. NIEUWE AMSTERDAMSCHE COURANT. A°. 1852.

ALGEMEEN HANDELSBLAD.

ABONNEMENTSPRIJS VOOR 3 MAANDEN.
Voor Amsterdam......... f 7.50. Voor de overige Steden des Rijks f 8.50.
De Zondags-Editie en Bijblad » 1.50. Afzonderlijke Couranten..... » —.10
TWEEDE EDITIE. (ZONDAG-AVOND.)

Maandag 14 Junij.
UITGEVERS-DIRECTEUREN: GEBROEDERS DIEDERICHS.
Brieven Franco aan het Bureau Handelsblad.

PRIJS DER GEWONE ADVERTENTIEN.
Van *een* tot *zeven* regels, behalve de 35 c. zegelgeld.............. f 1.75.
Iedere regel meerder.. —.25.
Buitengew. groote Lett., naar mate de ruimte die zij beslaan à 25 c. per regel.

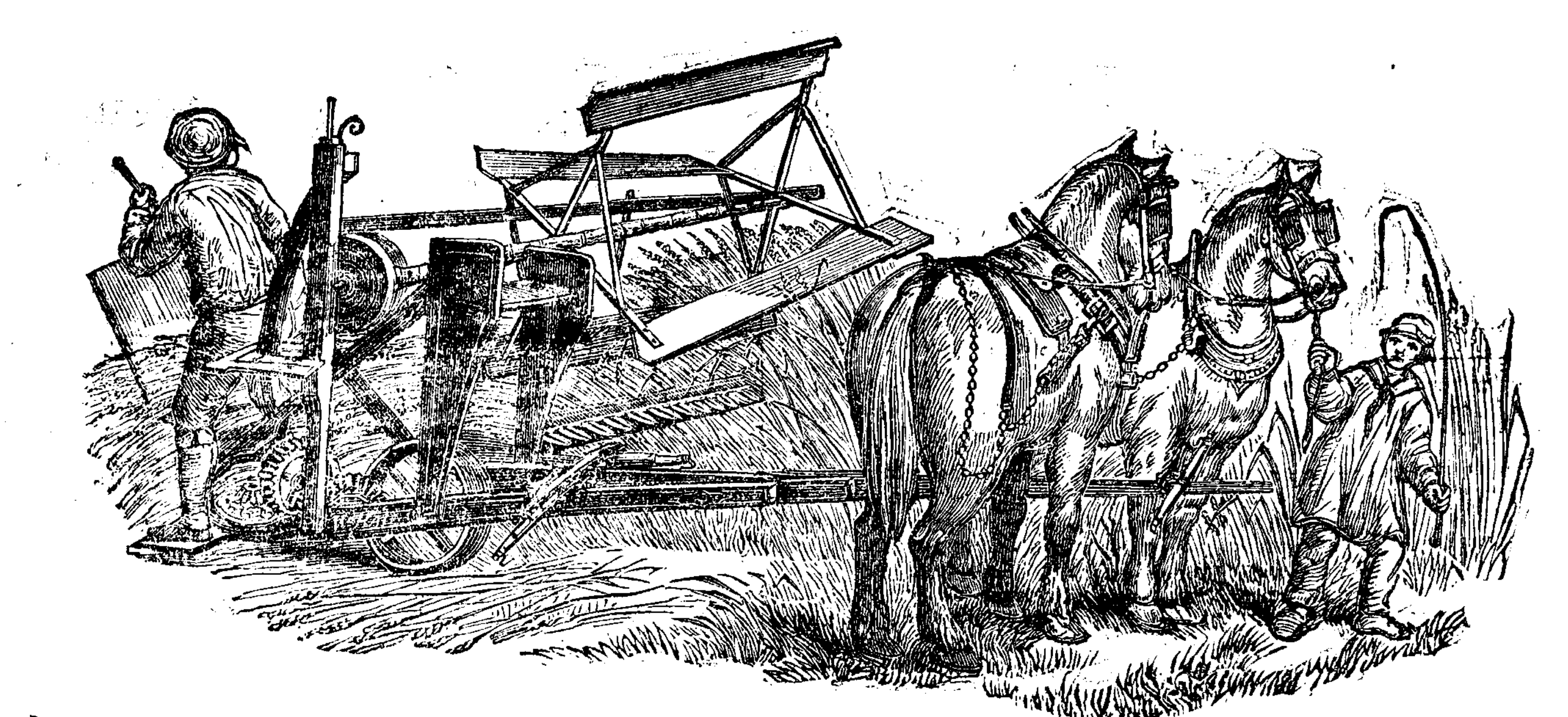

DE TENTOONSTELLING DER NIJVERHEID VAN ALLE VOLKEN TE LONDEN.

LVI.

NEGENDE KLASSE.

DE WERKTUIGEN VOOR LAND- EN TUINBOUW.

Het feest van den oogst wacht ons, en zoo ook de landman niet »al weenende den zaadbuidel droeg, hij komt en keert al juichende »terug, dragende zijne garven" (Psalm 126). Wij weten, wij hebben het beleefd (1846—1847), dat hij ook, wanneer de Hemel geene groeikracht schenkt, al weenende terug keeren kan, en dan hij niet alléén, maar duizende mede, zoodat zelfs de grondvesten der maatschappij wankelen (1). Is dit een gevolg van onze behandeling van den akker, dien men meer afperste, dan hij natuurlijkerwijze geven kon? Gehoorzaamden de gewone invloeden, die op den groei der planten werken: licht, warmte, vocht, grondsoort, niet meer aan de natuurwetten, die hunne eigenschappen omschrijven? Kwamen er nieuwe schepselen te voorschijn, werden insecten en voor het bloote oog onzigtbare diertjes of plantjes geschapen, aan welke de aardappelplant wieg en kosthuis geven moest? Ontlastte zich eene bui van cosmische invloeden in één nacht, binnen een paar uren, over den weligen akker?.... Ik zal antwoorden met hetgeen wij zeker weten. De oorzaak en het middel liggen nog in de hand der Voorzienigheid; zij is het, die het bestuur over het levende scheikundige laboratorium der plant heeft; onder haar bestuur kunnen wij in dat Laboratorium werkzaam zijn. Overzien wij het geheele plantenrijk, dan moeten wij zeggen, dat daarin veel, zeer veel door den mensch, met inachtneming der natuurwetten, tot welke hij met meer of minder bewustzijn mogt doordringen, gedaan is. Het beste bewijs geeft ons het naturaliseren of acclimatiseren der planten. De Candolle heeft niet lang geleden ons — onzen statistieken tijd — ook op dit gebied hoogst merkwaardige cijfers geleverd (2). Van weinige landstreken kan men nagaan, welke planten eigenlijk genaturaliseerd zijn en welke natuurlijk aan den bodem toebehooren. De Flora van Groot-Brittanje is, sedert dat rijk door menschen bewoond wordt, met meer dan 250 soorten vermeerderd, d. i. $\frac{1}{5}$ van het geheel is genaturaliseerd. In de 350 jaren, sedert de ontdekking van Amerika, vindt men slechts 38, die in Europa genaturaliseerd zijn, waaronder 20 uit Noordelijk Amerika, 10 uit Zuid Amerika, 8 uit de beide helften Amerika (omdat ze gemeenschappelijk zijn), 5 van de Kaap de Goede Hoop, 2 van Zuidelijk Azie, 1 gemeenschappelijke van de Kaap en Brazilie. Daarentegen heeft het oostelijke gedeelte der Vereenigde Staten en het aangrenzend Canada over een even groot gebied als dat van Europa 170 soorten of viermalen meer genaturaliseerd, waaronder bepaaldelijk 158 van Europeschen oorsprong. Zoo verhuist Europa zelfs met de planten van zijnen bodem; zoo vervolgt de stroom naar het Westen, die ook Azie naar Europa voerde.

Maar Noord-Amerika heeft dan ook, aan het werktuigelijke gedeelte, aan datgene, waaruit 's menschen voorwaarts en hooger streven het duidelijkste gebleken is, den meesten luister bijgezet. Het was de oogst-machine, de Corn reaping van M'Cormick (hierboven afgebeeld), welke in een enkel voorbeeld aan Europa een denkbeeld geven moest, hoe in Amerika de landbouw gedreven wordt. Want zij stond daar niet als eene eenige, die op de toekomst wachtte; duizenden, naar haar evenbeeld gemaakt, doen ginds hunne eentoonige machinale bewegingen door den dampkring over onbegrensde akkers weêrgalmen.

Was zij de eerste op dit gebied? Stellig niet. Ik heb reeds meermalen aangewezen, hoe men steeds nazoekt, om, wanneer heden eene zaak in hare volle practische waarde oprijst, iets van dien glans te doen neêrstralen op hen, wier pogingen van oudere dagteekening mislukt of ten halve gelukt zijn. Zoo vond men ook nu weder in het Scots Magazine van 1762 p. 404 eene teekening van eene machine, uitgevonden door Peter Williamson, waarmede het werk van zes arbeiders vervangen kan worden en die op verschillende plaatsen voldaan zoude hebben; in een uur en 20 minuten tijds had hij 10 vierk. Ned. roeden garst gesneden. In het begin van deze eeuw oordeelde men, dat Bayce de uitvinder was eener welgeslaagde maai-machine; zelfs het Engelsche Parlement kende hem daarvoor eene nationale belooning toe; een wiel met zeisen, in den omtrek vastgemaakt, maaide het graan. Nu volgde eene machine van Plucknet met circulaire staalplaat, met zaagtanden in den omtrek (even als de circulaire zaag); zij voldeed beter. Gladstone (Castle Douglas, Kerk Cadbright) voegde er later een vork of hark bij, om de garven van den snijdenden scherpen kant te houden, en na afgesneden te zijn vielen zij aan elkander evenwijdig op den akker neer (3). Maar noch het maaijen (snijden) noch het zagen, schijnt voldaan te hebben, want Salmon (Woburn, Bedfordshire) trad met een nieuw beginsel op, namelijk, om met een schaar te knippen, waarbij echter gezorgd was, dat de garven evenwijdig aan elkander in rijen neervielen. Het beginsel van knippen is ook door Patrick Bell (4) aangenomen; in 1829 werd deze machine te Gowrie beproefd — zij is ook in Hamm's werk over landbouw-gereedschappen afgebeeld, en een model werd in 1848 op de tentoonstelling der commissie van landbouw te Groningen vertoond (5). Smith van Deanston heeft ook reeds vroeger, en zelfs in 1811, eene proeve genomen, om dit raadsel op te lossen; hij gebruikte een ronddraaijend cirkelmes, geplaatst aan eenen vooruitstekenden snel ronddraaijenden cylinder; de machine baande zich als het ware een weg door den akker en sneed de garven aan weêrskanten in evenwijdige rijen neêr. De machine werd in het groot uitgevoerd, van tijd tot tijd verbeterd en nog in 1838 zag men op deze wijze den haver-oogst snijden, namelijk een Schotschen akker (50 vierk. roeden) in 1 uur.

Doch waarom deze geschiedenis zoo omstandig verhaald? Er waren inderdaad uit Engeland zeven Mowing and reaping machines (6) (maai- en oogst-machines) ter tentoonstelling ingezonden. Zelfs Broeder Eustate van het Institut des Frères des Ecoles Chrétiennes te Ryssel heeft eene maai-machine met vier zeisen zijner vinding en gemaakt door zijn élève Albert Dutriez (N°. 193 Frankrijk) ten toon gesteld. Maar deze alle waren niets dan illustratien der vroeger mislukte pogingen. Wm. Mackay (N°. 81) stelde het beginsel van Bayce voor; Trotter (N°. 145) het beginsel der scharen van Salmon; Bates (N°. 190) het beginsel van Plucknett, Gladstone en Smith Salmon's beginsel werd grootendeels teruggevonden in de machine van Garrett en C°., van welke men zegt, dat zij in Canada zoude gebruikt zijn. Een andere, van G. Taylor, was niets anders dan eene machinaal bewogene stel zeisen (eene zeisen met raam), zoodat een man, met elken slag, eene schoof zoude leveren (7) of het werk van vijf handmaaijers, enz. In één woord, zegt prof. Wilson, al deze machines zijn de gewrochten van zeer loffelijke en zelfs vernuftige inspanningen; er zijn eenigen onder, die iets beter dan anderen aan het oogmerk voldoen, maar geen van allen kan de zwarigheden te boven komen, wegens oneffene oppervlakte, neêrvallende halmen, enz. — Madie verklaarde zelfs, dat zij niet in zes jaren tijds den oogst van Engeland zouden doen binnen brengen.

Geen wonder dan, dat men verbaasd stond bij de Noord-Amerikaansche maai-machine, die het handwerk van den maaijer volbrengt, zonder dat er eene gegronde aanmerking op het werk zoude te maken zijn. Sedert de eerste spoorwagen tusschen Liverpool en Manchester in 1830 in beweging kwam, heeft men in Engeland niet zulke groote oogen gezet. In hare volledigheid stond de machine dáár, geheel nieuw voor het gezigt van Engeland, dat op dit gebied, zoo als wij tot nu toe zagen, over den Europeschen landbouw den schepter zwaait. Zeer eigenaardig liet The Expositor op de aankondiging van The Times in die dagen volgen: Gij Engelsche groote mannen, weest op uwe hoede. Gijl. hebt zeker geslapen (als Sam Slicks, »blue noses"). De Amerikanen stappen stevig vóóruit. Eilieve, met vuurwapenen (Colt's revolvers), sloten, maaimachine en sneljagt (de America) heeft broeder Jonathan geoordeeld u eenige lesjes te geven (8). De kracht van deze tegenstelling zal nog beter gevoeld worden, wanneer men bedenkt, dat de naar evenredigheid geringe toezending uit de Noord-Amerikaansche Staten aanvankelijk wel tot bitse aanmerkingen had geleid.

Maar nu stond er als het ware één tegen honderde — slechts ééne, maar volledige maai-machine, de vrucht van herhaalde teleurstellingen, en eene onvermoeide volharding. In het verslag der commissarissen van het octrooiwezen in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika leest men omtrent de maaimachine van M'Cormick de volgende woorden: Zij is voor den landbouw, naar mijne wijze van zien, even gewigtig, als een arbeid besparend hulpmiddel, als de spin-jenny en het kunst-weefgetouw voor de fabricatie der manufacturen. Zij behoort tot eene dier groote en vermogende uitvindingen, met welke een nieuw tijdvak van voorwaarts strevende verbeteringen geopend wordt, en welker weldadige invloed in de toekomst zal gevoeld worden.

De vraag is nu, waarom is het vernuft der menschen, dat wij reeds meermalen in zijne vlugheid bewonderd hebben en soms bijna niet volgen konden, hier zoo traag geweest. Is het machinaal overbrengen van een zeisen of een sikkel een zooveel zwaarder raadsel dan om de borduurnaald aan de handen der borduurster te ontnemen? Waarschijnlijk niet, maar de moeijelijkheden, aan alle uitvindingen eigen, werden hier met eene enkele, hoogst belangrijke, verhoogd. Slechts eenige weken in het jaar duurt de oogsttijd. Werd nu een gebrek ontdekt, dan was deze verloopen, alvorens dit hersteld was, en de verbeterde machine moest nu een jaar staan, alvorens op nieuw beproefd te kunnen worden; zoo iets behoefde zich slechts eenige keeren te herhalen, en ziedaar eene reeks van jaren verstreken. De kunst is lang — maar het leven is kort. Laten wij daarom op dit gebied M'Cormick zelf hooren:

»Mijn vader, dus verhaalt hij, was een landbouwer in het graafschap (County) Rockbridge in den staat van Virginie (Vereenigde Staten van Noord-Amerika). In het jaar 1816 nam hij eene proef, om graanvruchten te maaijen door middel van een zeker aantal overeind staande cylinders. Eene andere proef nam mijn vader tijdens den oogst in 1831, maar met zoodanig gevolg, dat hij begreep er van af zien. Intusschen hield dit onderwerp ook mijne aandacht gaande, en nog gedurende dienzelfden oogsttijd kon ik mijn plan in werking brengen, door late haver op de bouwhoeve van John Steele, een nabuur van mijn vader, te snijden; de hoofdstukken van de tegenwoordige maaimachine waren reeds daarin aanwezig, namelijk het platform, waarop de halmen neêrkomen, een regtlijnig mes, om ze door te snijden. Maar om dit doel te bereiken moet elke halm met onbewegelijke ijzeren vingers voor den snijdenden kant worden gehouden, nadat zij vooraf neêrgedrukt zijn. Dit laatste geschiedt door de vleugels van een haspel. Reeds vroeger werd dit laatste door anderen tot hetzelfde doel aangeraden, evenwel niet in verbinding met de hier bedoelde machine.

»Niettegenstaande deze drie stukken het voornaamste der tegenwoordige machine vormen, zoo ondervond ik toch in de praktijk ontelbare moeijelijkheden, want ik was elk jaar tot slechts weinige weken — den oogsttijd — beperkt, om proeven te nemen, zoodat ik eerst in 1834 (24 Junij) voor de eerstemaal octrooi kon aanvragen. Gedurende dit tijdvak gaven mijn vader en mijne familie meer dan eens mij den raad, om deze onderneming te laten varen en mijne gewone bezigheden na te gaan, want deze zouden naar hun oordeel, aangezien ik van hem eene boerderij verkregen had, mij veel meer voordeel aanbrengen. Tot 1840 werd er geene machine ten verkoop aangeboden, en ik moet ook zelf bekennen, dat zij niet veel practische waarde had, alvorens latere verbeteringen door een tweede octrooi van 1845 verzekerd waren.

»Deze latere verbeteringen bestaan nu daarin: dat de hoeken der zaagvormige tanden van de sikkel bij afwisseling aan elkander tegengesteld zijn; de ijzeren vingers, die de halmen tegenhouden, beter gevormd zijn; een ijzeren kast is er, om te voorkomen, dat

de sikkel verstopt; en er is eene betere wijze aan toegevoegd, om de halmen vóór het snijden te scheiden en neêr te leggen. Tot op dat oogenblik hadden mijne inspanningen mij niets dan verlies aan tijd en geld opgeleverd. Maar van dat tijdstip af nam het aantal dat gevraagd werd jaarlijks toe — en tegenwoordig verkoop ik meer dan duizend in één jaar."

Zie daar eene nieuwe bijdrage tot de geschiedenis van uitvindingen.

Beschouwen wij nu de machine meer van nabij, dan staat men verbaasd over de eenvoudige wijze, waarop de sikkel vervangen niet alléén, maar als het ware machinaal vermenigvuldigd is. Er is een platte regte zaag, van één Eng. duim breedte ($2\frac{1}{2}$ Ned.), welke snel naar regts en links heen en weder zwaait. Zijne tanden zijn, blijkens onze afbeelding schuins bij afwisselingen in tegengestelde rigtingen geplaatst, zoodat gedurende elken heen- en wedergang de eene helft volgens de bewegingsrigting snijdt, zoo als de teekening aanwijst. De sikkel staat in dezelfde verhouding tot de zaag der maaimachine, als de bijl tot de gewone zaag.

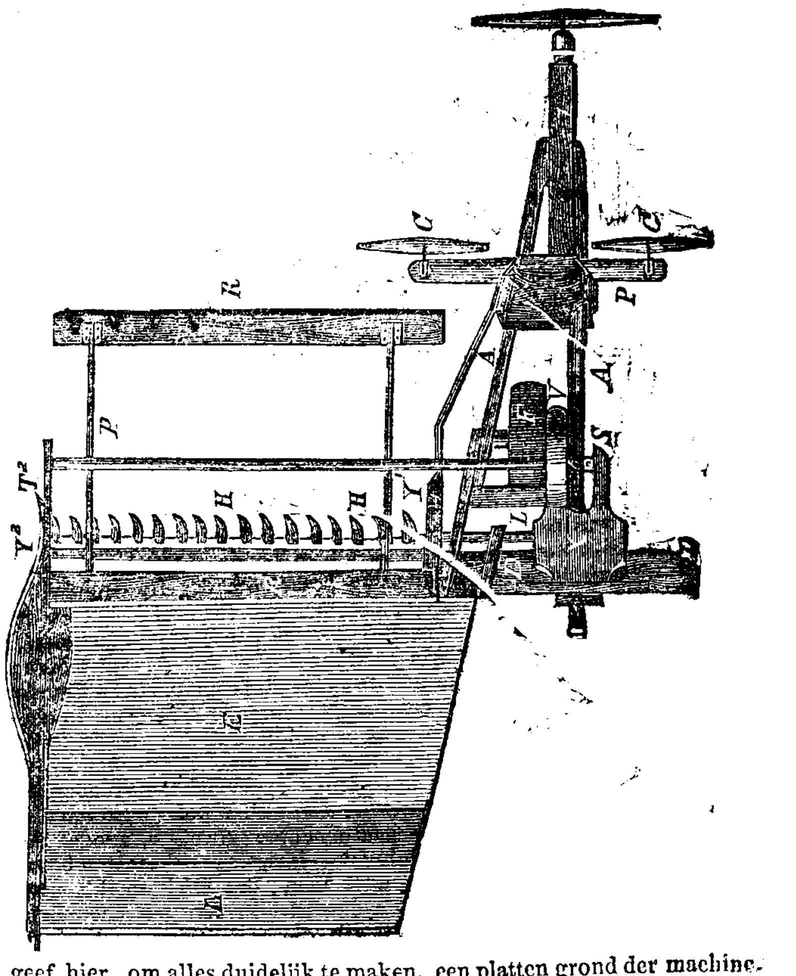

Ik geef hier, om alles duidelijk te maken, een platten grond der machine. AA is een driehoekig houten raam, waaraan de inrigting met wagenstel F tot het aanspannen der paarden B, C gevoegd is. Zij trekken dus ter zijde. Het achterste gedeelte van dit raam is eenerzijds tot zes voeten lengte (18 palm) verlengd, en vormt dus het platform E, waarop de garven na het snijden moeten neêrvallen; de eene man staat dus op het werktuig en harkt de garven er af. Het rad F draagt niet alleen de machine, maar is ook bestemd, om de beweegkracht aan het gaande werk mede te deelen. Langs den voorkant van het platvorm, ziet men bij HH eene rij metalen vingers, en onmiddellijk onder deze is de zaag-sikkel gelegen (niet afgebeeld), welke door tusschenkomst eener kruk heen en weder gaat. Van boven ziet men (zie de eerste teekening en P. R. in den platten grond) een haspel met vier smalle planken of latten R. aan een kruis bevestigd. Deze haspel wordt door twee standaards gedragen, waarin ze hooger of lager gezet kan worden. Zoodra nu de machine door de paarden (twee of vier), welke ter zijde aangespannen worden, voortgetrokken wordt (9), wordt de beweging ook aan deze haspel door eene snaar medegedeeld, en zij draaijen langzaam in de beweging rond, bij opvolging eene rij garven op het platform neêrdrukkende. Zoowel de persoon die ment, als die het gesnedene graan van het platform afharkt, kunnen op de machine plaats nemen. Het voorttrekken der machine zet dan alles in beweging; de haspel tot neêrdrukken der garven, en opdat zij niet door den heên- en weêrgaanden zaagsikkel zijdelings uitwijken, waken de vingers; zij vallen dien ten gevolge op het platform achterover. De hoeveelheid, welke in ééns van het platform afgeharkt wordt, is voldoende om eene schove te vormen.

De maaimachine wordt gemakkelijk door twee paarden voortgetrokken. Men zag dit bij de proefneming; zij wordt namelijk van den buitenkant van den akker af, langs de zijden in werking gebragt, en eindigt in het midden; de beweging is dan als het ware rondom, evenwijdig met de grenslijnen van den akker, en op deze wijze worden gemakkelijk 15 acres = 605 Ned. vierk. roeden in tien uren tijds gesneden. Een man bestuurt de machine zittende, en de ander er naast verrigt het harken. Hij heeft hard te werken, en daarom wisselen beide personen elkander van tijd tot tijd af. Zes tot acht arbeiders zijn noodig, om de garven te binden. De gemiddelde werking is 60—80 vierk. Ned. roeden tarwe of andere graanvruchten in het uur, en deze is zoodanig, dat men 1 mud per 40 Ned. roeden meer verkrijgt. Het stroo, dat bij de genomene proef, van wege de jury der tentoonstelling, neêr viel, was zeer geregeld afgesneden, zelfs lager dan bij het gewone maaijen (reaping), maar hooger dan bij het snijden (fagging). De uitvinder verklaarde, eene machine te bezitten, welke nog twee duimen (5 Ned. dm.) lager snijdt. Dit is inderdaad, zegt Pusey, eene zaak van groot gewigt, in verband met het Engelsche bouwstelsel, om den akker in den herfst schoon te maken.

Hoewel het overbodig is, eene berekening der werking van deze machine te geven, ten einde hare oeconomie of zuinigheid te begrijpen, zoo willen wij toch de Engelsche berekening niet achterwege laten.

Men betaalt in Engeland voor het snijden van 15 acres = 600 vierk. Ned. roeden tarwe, gemiddeld f 5.40 per acre = 40,4 vierk. Ned. roeden, dus totaal f 81.

De rekening staat eigenlijk aldus:

Gemiddeld bij het handsnijden van 15 acres = 600 vierk. Ned. roeden.

Totale uitgave		f 81.—
Trek hieraf		
De kosten voor de paarden der maai-machine	f 6.15	
Voor het schovenbinden (10)	» 22.50	
		» 28.65
Er wordt dus door de maai-machine bespaard . . .		f 52.35
of per acre = vierk. Ned. roeden f 3.50.		

Maar daarin zijn niet alle voordeelen gelegen. Tijd is hier geld. In een ongunstig saizoen zal de maai-machine menigen landbouwer zijnen oogst bewaren, vooral wanneer de vruchten laat rijp worden.

Om deze zaak zoo volledig mogelijk toe te lichten, wil ik het niet bij eene rekening laten.

Te Farningham werd de machine gebruikt door William Dry (firma Deane Dry à C°.), in Aug. 1850, en vervolgens op de boerderij van Ros Mangles te Guildford; 12 acres = 486 vierk. Ned. roeden werden in één dag gesneden met eene besparing der uitgaven op 40 pCt. Stellende, dat de machine met twee man en twee paarden in één dag 405 vierk. roeden snijdt, dan staan de kosten aldus:

Voor twee man ad f 1.50 daags	f 3.
» » paarden » 3 »	» 6.
Huur of rente der machine »	» 6.
Het binden en in schoven zetten voor 405 Ned. Roeden	» 21.
Totaal	f 36.

kosten met de machine.

Naar de gewone methode betaalt men f 6 per $40\frac{1}{2}$ vierk. roeden en dus f 60 per dag.

Het zal wel niet noodig zijn, dat ik mij verontschuldige, aan eene enkele machine zooveel ruimte te hebben toegekend. In den officielen catalogus staat een uittreksel van het Journal of the Royal Agricultoral Society, aldus woordelijk luidende:

»Het is waarlijk vreemd, dat wij nooit te voren van deze machine gehoord »hebben, wij zouden haar niet gekend hebben, zoo zij niet door de groote »Tentoonstelling ware ingezonden; aan den Koninklijken ontwerper is dus de »Engelsche landbouwer dank verschuldigd voor den vervoer van het meest »gewigtige landbouwgereedschap, dat na de dorschmachine is uitgevonden."

Nog eene Amerik. vinding van gelijken aard, Hussey reaping machine

---

(1) Het betoog van Danson: over het verband tusschen de graanprijzen en de groote staatkundige omwentelingen in Frankrijk. Jaarboekje 1850, p. 864.

(2) Zie Jaarboekje 1851, p. 971.

(3) Er was zelfs een houten wiel, met amaril bedekt, toegevoegd, om den kant scherp te houden.

(4) Zelfs in 1827 werd door de Agricultural Society van Schotland aan den Rev. P. Bell de premie toegekend voor deze machine, welke eene breedte van 1.5 Ned. el te gelijk op voldoende wijze gesneden (geknipt) had.

(5) Landbouw-Courant N°. 8, 1852.

(6) Reaping is hier waarschijnlijk in den zin van snijden, in dezelfde tegenstelling als zeisen en sikkel.

(7) De zeisen zoude strijken over 6 vt. breedte en 1 v. diepte; volgens Prof. Wilson verkrijgt men dan te weinig halmen.

(8) English folks, look about you. You must surely (like Sam Slicks »blue noses") be sleeping. These Americans are going clean ahead of you. What with fire arms, locks, reaping machines and yachts, brother Jonathan has regularly taught you a lesson or two.

(9) Tijdens het vervoer naar of van den akker, wordt dit overgangswiel ontkoppeld.

(10) Men rekent per acre = vierk. Ned. roeden f 1.50.

Werd bekend. Wij dienen dus nu reeds beide machines vergelijkenderwijze te leeren kennen. De jury der Londensche tentoonstelling had het zich tot pligt gerekend, beiden tegen elkander op den akker te beproeven, de prijs- of raadsmedaille zoude deze gedenkwaardige inzending eene openbare hulde geven.

Bij eene eerste proefneming te Tiptree Hall, zijnde de vermaarde landhoeve van Mechi (11), werkte Cormicks machine zeer goed, en die van Hussey geheel niet. Maar men had, om der proeve wille, te vroeg het snijden begonnen; de halmen waren nog te groen, en daarom kwam men tot het besluit, om de proef te herhalen, en zelfs heeft de raad der Jury-voorzitters (council of chairmen) twee raadsmedailles aangewezen, om uitgereikt te worden, indien bij eene volgende proef beide machines voldeden. Maar de jury begreep bij de tweede proefneming niet te beslissen, welke van beide de beste is, maar welke en of beiden goed genoeg waren om de council-medaille te verdienen. M'Cormick's maaimachine hield zich bij deze proef en later bij alle andere, die te Farningham en elders genomen werden, uitmuntend, onverminderd de ligging van den akker; practische landbouwers bewonderden haar en zij verdiende de raadsmedaille. Hussey's machine werd nu en dan verstopt, en men moest haar die onderscheiding onthouden (12).

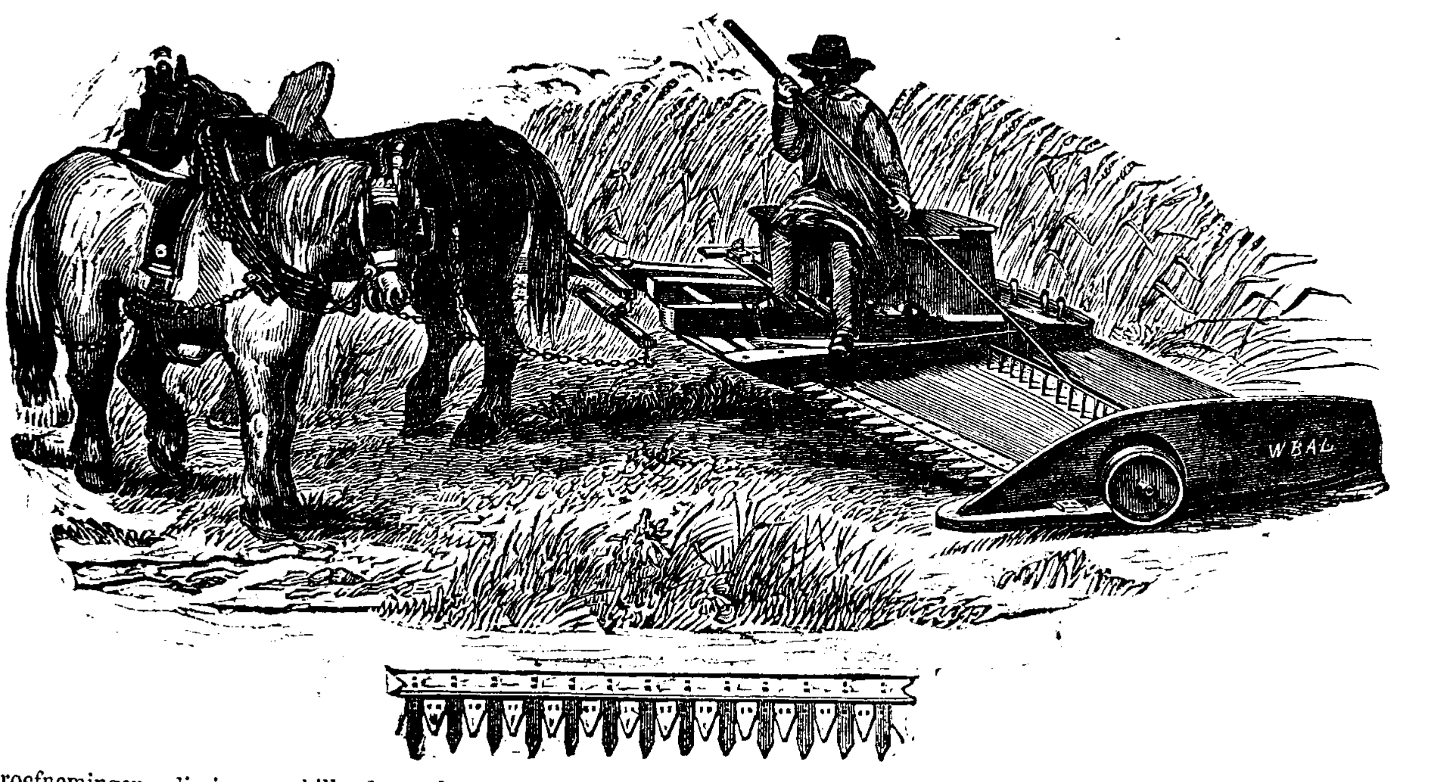

Latere proefnemingen, die in verschillende streken genomen werden, hebben de aanvankelijke ongunstige beoordeeling van Hussey's maaimachine gewijzigd, en zelfs verklaarde H. S. Thompson, dat een landbouwer op zijne boerderij haar eene week achtereen met het beste gevolg gebruikt heeft. Uit de verklaring van den uitvinder bleek, dat de oorzaak van het mislukken tijdens de Jury-proefneming, gelegen was in het niet goed-zetten van eenige deelen der machine, aangezien Hussey daarbij niet tegenwoordig is geweest. Maar het was te laat; zij ontving noch Raads- noch prijsmedaille. Pusey zegt, dat zijn persoonlijk gevoelen hem noodzaakt te verklaren, dat Hussey's maaimachine de verdiensten bezat, om der Raadsmedaille waardig te zijn, en dat het hem spijt, dat men dit formeel weigeren moest.

Ziedaar dan ons in het bezit van twee goede maai-machines. Hare betrekkelijke waarde, de keuze tusschen beide zal de tijd leeren; maar er is eene voorwaarde, welke bij de invoering van beide in Engeland te pas komt. Beide snijden door eene snelslingerende beweging in de dwarste; het aantal bewegingen is dus afhankelijk van het aantal stroohalmen, welke gelijktijdig in eene bepaalde ruimte moeten getroffen worden. Aangezien de Engelsche akker van gelijke oppervlakte nagenoeg het dubbele van eenen Amerikaanschen draagt, zoo zullen ook de garven digter staan, dan in die velden, wàar men de maai-machine gebruikte, zoodat men bij het uitvoeren allezins op eene wijziging der inrigting zal moeten bedacht zijn.

Zoo als de zaken nu staan, weet men, dat M'Cormick's machine zeer goed is voor garst en haver, welke niet in schoven gebonden worden; Hussey's machine voor tarwe, welke door het weêr neêrgeslagen is of op steile heuvels. Hussey's machine kan ook gebruikt worden tot het snijden van biezen, zoo als men in Windsor park getoond heeft. In den voorgaanden herfst is in Noord-Amerika aan Cormick eene premie toegekend voor eene machine tot het maaijen van prairie-gras — in eenen wedstrijd met twee andere constructiën. Ik heb voor mij liggen het verslag der vergelijkende proeven, genomen van wege de Cleveland Agricultural Society met M'Cormick en O. Hussey's machine den 25 en 27 September 1851. De proeven werden genomen op eenen hoogst stormachtigen dag, terwijl de garven zich bijna geheel gelegd hadden. Men gebruikte ze bij tarwe van 25 bushel per acre (ruim 8 mud per 40 vierk. roeden) naar schatting en bij garst van gelijke opbrengst maar dun in stroo. De Jury verklaart, dat Hussey's machine allezins voldaan had, minder zaadverlies gaf, meer en beter afwerkte, terwijl de garven zoo regelmatig terugbleven, dat het binden geen bezwaar maakten. Hussey's machine is ook minder kostbaar.

In het begin van November werd Hussey's machine, door de bezitters van diens octrooi in Engeland (Dray a C°.) in tegenwoordigheid van Z. K. H. Prins Albert te Windsor beproefd, om de biezen te snijden van het Home park. Deze proeven hebben zoo voldaan, dat twee machines besteld werden ten gebruike te Windsor en Osborne.

Hussey's machine werkt ingelijks door een snel heên en wêer slingerend mes, welks lengte gelijk is aan de breedte der machine; langs den voorkant van dit mes is eene rij tweesnijdende driekante lancetten bevestigd, zoo als wij in de teekening afzonderlijk hebben voorgesteld. De lancetten zijn er met schroeven op bevestigd, zoodat men in geval van beschadiging ze gemakkelijk op het veld uitwisselen kan. Even zoo gemakkelijk kunnen deze tot opscherpen losgemaakt worden. De haspel is hier onnoodig en de lancetten knippen de halmen door naar de wijze der scharen met een vaststaand blad. Deze machine kost *f* 252. Zij bewerkt iets meer dan 200 vierk. roeden in drie uren tijds. Zij verrigt den arbeid per acre (40.4 Ned. roeden vierk.) tegen *f* 1.20, welke zonder machine vijf malen zooveel kost of *f* 6.

De maai-machine van Mr. Cormick kost 25 £ op *f* 300 — en desniettegenstaande is de verkoop aldus opgeklommen:

In 1844	zijn	100	afgeleverd.
» 1845	»	200	»
» 1846	»	250	»
» 1847	»	500	»
» 1848	»	775	»
» 1849	»	1500	»
» 1850	»	1800	»

of te zamen 5125 maai-machines.

Naar eene berekening van Dr. Staring (Landbouw-Courant N°. 9, 1852) zoude de machine hier te lande eene besparing geven boven het maaijen met de zigt van *f* 8.90 daags of *f* 2,22½ per bunder.

(11) In tegenwoordigheid van Prins Frederik van Holstein, burggraaf Ebrington, Col. Challoner, de Farmer Clubs in Essex, Norfolk en Suffolk, enz.

De Jury der groote tentoonstelling heeft de machine alleen volgens hare practische waarde beoordeeld en zij begreep, dat hare taak daarmede afliep. The Times wees op nog eene andere gewigtige omstandigheid, waarin ook algemeen toepasselijke waarheden gevonden worden. In deze streken — dus leest men — hoe digt ook bevolkt, is toch geene genoegzame gelegenheid, om aan de aanvragen van den oogsttijd te voldoen, en tijdens de herfstmaanden is de gewone loop van den arbeid verstoord, zelfs zoodanig, dat geheele horden van ellendige personen uit Ierland overkomen, om gedurende eenige weken een eerlijk stuk brood te verdienen. Vindt de landbouwer onder deze geene voldoende gelegenheid, dan loopt hij de omliggende streken af, waar overvloed van handen bestaat. Stroopers en landloopers, die gedurende het geheele jaar er niet op uit zijn, om met eere den kost te winnen, moeten dan in dienst genomen worden; de werkhuizen verademenen voor een oogenblik van den last van het pauperisme, en onder den drang van dien doorbrekenden stroom verdwijnt, hoewel tegennatuurlijk, het gebrek aan arbeid. Maar wat is er het gevolg van? In de gemeenten ten platten lande is het onmogelijk, een aantal werkende handen geëvenredigd aan de behoefte te behouden, want in den oogsttijd bereikt deze een buitengewoon maximum. De maai- of oogstmachine zal deze ongeregeldheden opheffen en den landman ook daarin onafhankelijk maken. In Amerika is de machine zelfs eene behoefte geweest, want bij den toenemenden landbouw in verafgelegene streken, was het den landeigenaar nog moeijelijker, soms bijna onmogelijk, om de handen bijéén te krijgen, die in eenige dagen, welke gunstig voorkomen, spoedig den oogst binnen brengen.

Zouden nu de Engelsche landbouw-machinemakers stille toeschouwers blijven? Zouden zij rustig zich achter de zegekar van den Noord-Amerikaan scharen? Garrett begreep het dadelijk anders; — toen den 24sten Augustus de Jury-proefnemingen op Tiptrie Hall genomen werden, stond reeds de bovengenoemde maai-machine zijner vinding gereed. Ziedaar concurrentie, zal men zeggen; maar laat ik er bijvoegen, zij is niet onedel; zij is geboren met het volle bewustzijn van eene krachtdadige hoogere ontwikkeling op dit gebied en van de dienst, welke daardoor aan het vaderland bewezen wordt. Garrett & Sons hebben de machine op hunne boerderij bij Leiston in werking gesteld (de laatste week van Augustus). De officiele catalogus meldt van deze machine, dat zij met één paard en één man in een dag den oogst van 810 vierk. Nederl. roeden snijden kan. De machine bestaat in hoofdbeginsel uit eene rij tanden of pennen, die de halmen grijpen, terwijl door eene kruk een groot aantal twee snijdende tandvormige messen zwaaijende, of in eene slingerende beweging ze snijden, op een palm hoogte boven den grond.

Wij hebben nu de oogstmachine duidelijk genoeg omschreven. Er blijven nu nog twee soorten van machines over, over welke nog een enkel woord moet gezegd worden. Twee machines van dien aard zijn afgebeeld in de Landbouw-Courant N°. 30 en 31 1852, hoewel zij niet zijn van de firma's, aan welke de prijs-medaille is toegekend.

Paardenharken (Horse rakes) waren door zes firma's ingezonden (Grant en C°., Holmes & Sons, J. en F. Howard, de Porquet, Smith & Sons te Stamford, Lincolnshire, Williams te Bedford, naar eene vinding van S. Taylor, onder den naam van Horse-drag Rake). Een zoodanige hark verrigt het werk van 10 of 15 vrouwen. Aan twee machines werd de prijsmedaille toegekend, namelijk aan die van Smith en Howard. De hark is 8 vt. breed, loopt op twee lage wielen en wordt door een paard snel voortgetrokken, terwijl de arbeider dezen van tijd tot tijd neêrlaat.

Het gebruik is in Engeland nog niet algemeen. De bestemming is om de halmen, welke na het binden van het koren op het veld, verstrooid liggen, te verzamelen; zij vervangt dus de vruchthark.

De paardenhooijers (Hay-maker) waren door twee firma's ten toon gesteld (Barrett, Exall., Andrews, Grant en C°., Smith en C°., Wedlake en C°.). Bij dezelfde arbeidshoeveelheid als de paardenhark is de werking beter, omdat het gras rustiger, zonder opgeheven te worden, bijeengebragt wordt. Smith heeft daarvoor de prijsmedaille ontvangen. Deze machine dient hoofdzakelijk, om het gemaaide gras te wenden en om te schudden. Dit doel wordt bereikt door een haspelvormig werktuig, in welks omtrek acht harken geplaatst zijn; het draait om eene as, welke uitmiddelpuntig ten opzigte van de as der wielen, voor het vervoeren der machine, gelegen is. De ongelijke diepte dus, tot welke de harken bij opvolging intasten, geeft de noodige schudding en verplaatsing.

Dr. S. BLEEKRODE.

(12) Behalve ter plaatse in den tekst genoemd, heeft de machine voldaan in Lincoln; bij Gardiner te Great Wydmondley nabij Hitchin; bij Harrison, Bagsworthspark, Leicester; de Royal North-Lancashire Agricultural Society, die er hare eerste medaille aan toegekend heeft.

UITSLAG DER VERKIEZINGEN
TOT LEDEN VAN DE TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Kiesdistricten.	Aftredenden.	Gekozenen.	Getal stemmenden.	Verkregen meerderheid
I. 1. Zuidhorn	G. Reinders.	G. Reinders.	580	500
II. 2. Appingadam	Dr. R. Westerhoff.	Dr. R. Westerhoff.	1131	694
III. 3. Assen	Mr. P. van der Veen.	Mr. P. van der Veen.	819	671
IV. 4. Leeuwarden	Mr. J. Bieruma Oosting.	Herst. *Mr. S. A. Verwey.*	1715	678
		Herst. *Mr. J. Bieruma Oosting.*	1715	569
V. 5. Sneek	Mr. H. W. Huguenin.	Mr. H. W. Huguenin.	1221	709
VI. 6. Dokkum	J. T. ter Bruggen Hugenholtz.	J. T. ter Bruggen Hugenholtz.	498	407
VII. 7. Zwolle	Mr. G. Groen van Prinsterer.	Herst. *Mr. G. Groen van Prinsterer.*	1509	520
		Herst. *B. P. G. van Diggelen.*	1509	499
VIII. 8. Almelo	Dr. W. R. baron van Hoëvell.	Dr. W. R. Baron van Hoëvell.	796	672
IX. 9. Zutphen	Mr. J. P. P. Baron van Zuylen van Nyevelt.	Mr. J. P. P. Baron van Zuylen van Nyevelt.	1236	1122
X. 10. Arnhem	Mr. Æ. Baron Mackay.	Mr. Æ. Baron Mackay.	1407	878
XI. 11. Nijmegen	Jhr. G. E. G. C. K. Dommer van Poldersveldt.	Jhr. G. E. G. C. K. Dommer van Poldersveldt.	1402	1215
XII. 12. Tiel	E. W. van Dam van Isselt.	E. W. van Dam van Isselt.	775	645
XIII. 13. Amersfoort	Mr. A. W. Engelen.	Mr. A. W. Engelen.	1698	990
XIV. 14. Utrecht	Mr. J. K. Baron van Goltstein.	Mr. J. K. Baron van Goltstein.	1087	992
XV. 15. Hoorn	Mr. A. S. van Nierop.	Mr. A. S. van Nierop.	1776	917
XVI. 16. Alkmaar	Mr. H. J. Smit.	Mr. H. J. Smit.	1254	864
XVII. 17. Haarlem	Mr. W. H. van Voorst.	Mr. W. H. van Voorst	761	418
XVIII. 18. Amsterdam	Mr. M. H. Godefroi.	Mr. M. H. Godefroi.	1432	1304
19. »	H. Stolte.	Herst. *H. Stolte.*	1432	702
		Herst. *J. J. Rochussen.*	1432	514
20. »	Mr. F. A. van Hall.	Mr. F. A. van Hall.	1432	1079
XIX. 21. Leyden	Jhr. Mr. D. T. Gevers van Endegeest.	Jhr. Mr. D. T. Gevers van Endegeest.	1112	761
XX. 22. Gouda	Mr. G. M. van der Linden.	Herst. *Mr. G. M. van der Linden.*	1668	771
		Herst. *Mr. G. Groen van Prinsterer.*	1668	332
XXI. 23. Delft	Mr. K. A. Poortman.	Mr. K. A. Poortman.	1173	953
XXII. 24. Rotterdam	M. A. F. H. Hoffman.	Jhr. Mr. W. T. Gevers Deynoot.	780	577
XXIII. 25. 's Gravenhage	Jhr. W. Boreel van Hogelanden.	Jhr. W. Boreel van Hogelanden.	802	740
XXIV. 26. Dordrecht	Mr. P. Blussé van Oud-Alblas.	Mr. P. Blussé van Oud-Alblas.	1143	616
27. »	Mr. J. S. Lotsy (bedankt).	Herst. *Mr. G. A. de Raadt.*	1143	429
		Herst. *A. Vogelsang.*	1143	287
XXV. 28. Middelburg	Mr. J. Slicher van Domburg.	Mr. J. Slicher van Domburg.	946	557
XXVI. 29. Zierikzee	Mr. S. H. Anemaet.	Mr. S. H. Anemaet	651	378
XXVII. 30. Breda	Mr. L. D. Storm.	Mr. L. D. Storm.	1560	1017
XXVIII. 31. Tilburg	Mr. P. Gouverneur.	Herst. *Mr. P. Gouverneur.*	820	301
		Herst. *Dr. C. L. A. Beens.*	820	298
XXIX. 32. Eindhoven	Mr. J. B. Bots.	Mr. J. B. Bots.	985	498
XXX. 33. Maastricht	Mr. E. J. H. Borret.	Mr. E. van Wintershoven.	826	441
XXXI. 34. Roermond	Mr. P. L. de Lom de Berg.	Mr. P. L. de Lom de Berg.	979	577
XXXII. 35. 's Bosch	Dr. J. H. H. de Poorter.	Dr. J. H. H. de Poorter.	1536	934

HERSTEL VAN HET MUNTWEZEN IN NEDERLANDSCH INDIE.

Denk u een land, dat met een ander land veelvuldige zeer naauwe betrekkingen heeft, vooral vele goederen daarvan ontvangt en dus door betalingen in klinkende munt voor een deel zijne balans moet salderen, waaraan het voldoet door overzending van edel metaal. — Gij zult zeggen: *dit is naar behooren.*

Denk u dat eerstgemelde land allengskens de gewoonte te hebben aangenomen, om, in plaats van edel metaal, enkel een onedel metaal van onvaste waarde tot die kwijtingen te gebruiken. — Gij zult zeggen: *dit is vreemd.*

Denk u ook het bedoelde land eene geheel willekeurige bepaling makende van de verhouding der waarde van dat onedel tot het edel metaal, ten einde voor het verschuldigde naar goedvinden een minder bedrag van het onedel metaal in betaling te geven. — Dat krijgt veel van *knoeijerij*, zult gij zeggen.

Zoo was het ook inderdaad te noemen. Doch het bleef hier niet bij; men begon een deel van het onedel metaal te vervangen door papier; men beloofde, dat dit papier weder de volle waarde zou gelden; doch nu ook het tijdstip gekomen is, dat de weder-inwisseling daarvan niet langer verschoven kan worden, zijn er, die verlangen, dat men het land, dat zoo veel te goed heeft, zal diets maken, dat het zich met negen tiende deelen der werkelijke waarde volkomen tevreden mag houden. Dit zou *volstrekte kwade trouw* zijn, moet hierop, naar onze meening, uw kategorisch antwoord wezen.

En toch, wat zou het anders zijn, wanneer geschiedde wat een deel der bestrijders van het onlangs aangeboden ministerieel plan tot verbetering van het Indische muntstelsel heeft aangeraden? Het koper en de recepissen voor slechts negen tiende van de waarde, waarvoor het in de regeringspublicatien geldig is erkend, willende doen verzilveren, doen zij of beoogen zij volkomen datgene te zien bewerkstelligen, wat hier zoo even met den naam van kwade trouw bestempeld is. Wie heeft er ooit van gehoord, dat een zoodanig onderwerp op die wijze bij transactie en moderatie ware af te doen! De regering mogt, zoo zij daaraan toegaf, ook wel eene eigen bijzondere regtbank met de taak belasten, om uitspraak te doen over de reclames, die daartegen oprijzen zouden, en de verschillen die daaruit zullen ontstaan.

Het is eene bezitting, een wingewest volgens sommigen, waarop die handeling zich zou toepassen. Zoo veel te slimmer zeggen wij, want, bestaat te dien aanzien eene magt onzerzijds, die wij op geen vreemden staat zouden kunnen uitoefenen, zoo veel te heiliger is de zedelijke pligt van meest naauwgezette regtvaardigheid te dien aanzien, zoo veel te sterker spreekt ook ons eigen belang, om niet door onregtmatige handelwijzen bedenkelijke voorbeelden van twijfelachtigen eerbied voor het regt te geven, niet aldaar bestaande belangen te verkorten, niet de derwijze aan ons verknochte bevolkingen van ons te vervreemden.

Wij weten niet beter of ieder, die nadenkt, zal dit met ons eens moeten zijn, en de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* herleze slechts hare eigene artikelen, in 1847 over het stelsel van Suriname geschreven, en wij zijn verzekerd, dat zoo die eene wijl ten opzigte van de beginselen van regt in toepassing op dit onderwerp van ons heeft kunnen verschillen, ook verder nadenken haar tot dezelfde overtuiging leiden zal, dewijl het meer of minder van de grootte en den omvang der opofferingen, voor de Oost- of West-Indische operatie vereischt, in het beginsel van regt en billijkheid toch geen verschil kan maken.

Niemand zal betwisten, dat wanneer, gelijk het laatst aangeboden plan van den minister van kolonien beoogt, integraal aan de aangegane verbindtenissen door uitzending van zilver wordt voldaan, dit eenige opoffering kost aan de Nederlandsche schatkist; maar ofschoon het ons leed doet, is dit naar behooren; het kan niet anders, want het Rijk is schuldig. De onverantwoordelijke schijn-voordeelen, die de regering van het moederland zich een tijd lang door uitzending van koper ver beneden de waarde verschaft heeft, kunnen niet anders dan door wederinwisseling tegen de daarvoor te boek gestelde nominale waarde worden vergoed, om het vereischt evenwigt terug te vinden. Wanneer een particulier schuldenaar een onderpand heeft gegeven, waarvan de twijfelachtige intrinsieke waarde door het in hem gesteld vertrouwen wordt aangevuld, zal hij, zoo hij geen afstand wil doen van den naam van eerlijk man, zijne schuld ten laatste toch niet anders willen kwijten, dan door wederinlossing, met afbetaling van de som, die hij verschuldigd is. En hoe zou dan een gouvernement anders meenen te kunnen doen? Zoo iets mogt bedacht worden in een of anderen Staat, waar men gewoon is de kracht van aangegane schuldverbindtenissen als problematiek te beschouwen, waar men zeggen kon: gij wist wel, dat er op onze beloften niet veel te rekenen viel, en wat wij u nu geven, moet u na die kansrekening welkom zijn; maar dit geldt gelukkigerwijze niet in Nederland, waar nimmer in financiele zaken geknoeid is, of men haastte zich daarna tot zoodanige éclatante herstelling, dat zelfs het minste spoor daarvan werd uitgewischt en geen stof tot verwijt kon overlaten.

Dit is onze roem bij het buitenland; hoe zou die ons minder ter harte gaan, ten aanzien van eigene bezittingen en deelgenooten van den Nederlandschen staat! De zaak is reeds verergerd door uitstel; het bezwaar der kosten van de vereischte maatregelen tot volledige verbetering van het Indische circulatie-stelsel is vergroot, doordien men de in der tijd door den Gouverneur-Generaal Merkus gedane voorstellen niet gevolgd heeft en men betere economie meende te betrachten, met het behandelen dezer zaak tot later tijd te verschuiven. Zal men nu nogmaals uitstellen, nogmaals terugdeinzen voor de kosten, die van het herstel onafscheidelijk zijn; wij vreezen, of liever wij zijn verzekerd, dat het daarmede slechts van kwaad tot erger zou gaan. Zelden hebben onze vertegenwoordigers een in de vooruitzigten gewigtiger onderwerp ter beschouwing gehad dan dat, hetwelk hun door het onderwerpelijke wets-ontwerp verschaft is. Zelden hebben wij ons meer verpligt gevoeld dan thans, om hen aan te sporen tot de meest ernstige overweging, hoe veel van hunne adhaesie of afkeurende stem ditmaal afhangen kan; want mogt onverhoopt het nu in behandeling te nemen ontwerp worden verworpen, dan ware in lang geen vernieuwd voorstel van dien aard te voorzien; eene transactie omtrent een zoo gewigtig verschilpunt, als dat van de integrale of niet integrale voldoening, van de zijde van den minister van kolonien ook niet wel mogelijk te achten zijnde, zou eene afkeuring te dien opzigte van het gedane voorstel ons niet anders dan allerbedenkelijkste gevolgen, zoowel ten aanzien van het ministerie als van de koloniale belangen, doen voorzien.

Wij hebben, wat dit hoofdpunt van verschil betreft, weinig meer te voegen bij hetgeen wij reeds in vroegere artikelen daarover hebben geschreven en zoo vele deugdelijke gronden als, blijkens het voorloopige verslag van de commissie van rapporteurs van de Tweede Kamer, door de zich met het regerings-voorstel vereenigd hebbende leden zijn aangevoerd, ter nadere bevestiging van de noodzakelijkheid der integrale inwisseling. Evenwel willen wij daarbij nog opmerken, dat niets ons meer bevreemdt, dan nog herhaaldelijk de stelling verdedigd te hebben gevonden, alsof de verpligting daartoe twijfelachtig kon zijn, uit aanmerking, dat de recepissen geen zilver maar slechts koper zouden vertegenwoordigen, wordende hierbij blijkbaar uit het oog verloren, dat aan het koper zelf eene door de regering gewaarborgde waarde is toegekend, en dus, met te kort te doen aan de volledige verzilvering der nominale waarde, toch altijd dezelfde ontrouw aan aangegane verbindtenissen zou worden gepleegd, hetzij men aan die bewering toegeve of dezelve bestrijde. Ten andere moeten wij nog hierbij voegen, dat het ons evenzeer heeft bevreemd nog eene bedenking te hebben opgemerkt, welke gegrond is op de vrees voor schade, welke sommigen zouden kunnen lijden, die schuldverbindtenissen hebben aangegaan, welke zij bij aanneming dezer wet ook integraal zullen behooren te kwijten. Hoe toch kan men van zoodanige zwarigheid droomen? Ieder zal in de volledige waarde van hetgeen hij te innen heeft zich immers van zelf het middel zien verschaffen, om ook de volledige waarde gestand te doen van hetgeen hij heeft te betalen. Zou hij anders met recepissen hebben betaald; welnu, die zelfde recepissen, door het gouvernement voor volle waarde aangenomen wordende, kunnen hem helpen tot hetzelfde doel.

Verder over dit onderwerp nu nog uit te wijden, alvorens het ministerie in zijne eigen memorie van beantwoording zich daarover nader zal hebben verklaard, zouden wij doelloos achten. De geopperde denkbeelden aangaande ondergeschikte punten, als daar zijn, die aangaande de al of niet doelmatigheid van het laten bestaan van den Indischen gulden nevens den Nederlandschen, die over het aanmunten in Indie, over den omloop van bankpapier aldaar, over de tijdsbepalingen en dergelijke meer, als ook sommige aanmerkingen over woordenkeus en andere materiele defecten, die men in het ontwerp meent ontdekt te hebben, laten wij dan ook liefst inmiddels rusten, hopende slechts dat, al zijn die ook voor een deel gewis niet ongegrond, daarom toch de noodzakelijkheid van het hoofddoel der wet niet miskend zal worden, maar door gemeen overleg verbeterd, wat men bevinden zal inderdaad voor verbetering vatbaar te zijn.

BUITENLAND.

Engelsche Post.

LONDEN, Vrijdag 11 Junij (**des Avonds.**)

De Koningin, Prins Albert en het geheele Hof hebben zich gisteren andermaal naar de wedrennen van Ascot begeven.

— De zitting van het Hoogerhuis op gisteren leverde niets belangrijks voor het buitenland op.

In de zitting van het Huis der Gemeenten op gisteren werd voortgegaan met de behandeling in comité der verschillende afdeelingen van de rijksbegrooting. Bij die gelegenheid vestigde de Heer Hume de aandacht van het gouvernement op de omstandigheid, dat een aantal personen naar Australië wenschte te vertrekken. Spreker, hoewel over het algemeen, in dergelijke gevallen, tegen het verleenen van geldelijke tegemoetkoming,

van staatswege, zijnde, zou evenwel gaarne zijne goedkeuring willen hechten aan elk welberaamd plan, hetwelk strekte om de overbevolking van het Vereenigd Koningrijk naar Australië over te voeren. Sir J. Pakington, minister van kolonien, verklaarde, dat het gouvernement alle ter zijner beschikking staande maatregelen zoude nemen, om de landverhuizing naar Australië te bevorderen. Vervolgens werden verschillende hoofdstukken der begrooting aangenomen.

De kanselier der schatkist heeft te kennen gegeven, dat over de voor den Kaffer-oorlog verleende buitengewone subsidie van 200,000 £ niet zoude behoeven beschikt te worden, ten gevolge van de meer gunstige berigten van het tooneel des oorlogs.

— Het parlementslid F. O'connor, die in eene der jongste zittingen van de Kamer der Gemeenten eenige zijner medeleden had gestompt of op andere wijze beleedigd en dien ten gevolge voorloopig gevangen was genomen, zal waarschijnlijk in een gekkenhuis worden geplaatst.

— Gisteren namiddag is in Lambeth de groote drukkerij met aanhoorende gebouwen van de HH. Clowes en C°. eene prooi der vlammen geworden. De schade aan gebouwen, afgedrukte boekwerken, papier enz. wordt tusschen de 80- en 100,000 £ geschat. Alles was geassureerd. De oorzaak van den brand is tot dusver niet bekend.

— In sommige streken van Ierland beginnen zich weder sporen der bekende aardappelziekte te vertoonen.

— De koortsachtige begeerte om naar de goudlanden te vertrekken neemt hier te lande op onbedenkelijke wijze toe. Zoo hebben zich, onder anderen, in Fifeshire meer dan 400 personen aangeboden, om naar Australie te worden overgevoerd; te Edinburg geven soms op een dag honderd personen te gelijk aan de agenten voor de emigratie het verlangen te kennen, om naar eene der naastbij de gouddistricten gelegen havenplaatsen van Australie te worden ingescheept; ll. Zaturdag is het schip Roxana uit Leith met passagiers derwaarts vertrokken, terwijl velen reikhalzend uitzien naar het in lading leggen van meerdere schepen.

— Per telegraaf uit Marseille heeft men de aankomst aldaar vernomen van den overlandpost. De berigten loopen uit Bombay tot 12 Mei. Van het oorlogstooneel in Ava wordt gemeld, dat de vijand beproefd had Martaban, bij verrassing, weder in zijn bezit te krijgen, doch dat hij met een ontzettend verlies was teruggeslagen.

Duitsche Post.

WEENEN, 9 Junij. De Pruisische gezant bij ons hof, graaf Arnim Heinrichsdorf, vertrekt Zaturdag naar Berlijn.

— Door de verschijning van het nieuwe strafwetboek zijn 184 § deels geheel veranderd, deels gewijzigd; de overige paragrafen zijn onveranderd gebleven. Eene verzachting in de toepassing der strafbepalingen is in 26 § ingevoerd; doch zwaardere straf is onder anderen bedreigd tegen de deelneming aan geheime genootschappen, het beleedigen of mishandelen van personen of corporatien, enz.

— Z. M. de Keizer zal Vrijdag Ofen verlaten, en zich per spoor naar Czegled begeven, en na eenig verwijl de reis naar Ketskemet voortzetten. De aartshertog Albrecht, gouverneur van Hongarije, zal den Keizer vergezellen.

— De Oostenrijksche korvet Karolina heeft in last, om tot bescherming van de Oostenrijksche koopvaardij-vaart in den Archipel te kruisen, dewijl zich aldaar vele roovers ophouden, welke de handelsvaartuigen, zelfs onder het geschut van de Turksche forten, aanvallen.

— Het *Corr. Blatt aus Böhmen* houdt, wegens gering debiet, met 1 Junij op te verschijnen.

BERLIJN, 12 Junij (*des ochtends*). Eene schorsing der tolconferentien zal niet plaats vinden. In de jongste bijeenkomst hebben de gevolmagtigden besloten, de verklaring van Pruisen *ad referendum* te nemen en later daarover hunne meening kenbaar te maken.

— De minister van binnenl. zaken houdt zich onledig met het ontwerpen der verordeningen, waarbij de kiesdistricten voor de verkiezing van de leden der eerste kamer worden vastgesteld.

— Van Breslau vertrekken de Koning en de Koningin naar Fischbach, om er met de Koningin van Beijeren eene bijeenkomst te hebben.

FRANKFORT, 11 Junij. De maatregelen, welke de regering van Freiburg aan den grooten raad van dit kanton zal voorstellen, zullen bestaan in de afschaffing van den eed op de constitutie, welke de burgers tot nu toe moesten afleggen op de door de radicale meerderheid geoctroijeerde staatsregeling, en het uitvaardigen van eene wet, welke 15 leden van den grooten raad zal noodzaken af te treden, in wier plaats dan andere leden zullen benoemd worden. Men verwacht echter niet, dat deze maatregelen het volk zullen tevreden stellen, zoodat men zegt, dat het plan zoude bestaan om een nieuwen *constituerenden* grooten raad bijeen te roepen; men hoopt, dat de verkiezingen voor dien nieuwen raad alsdan in gematigden geest zullen uitvallen.

— Uit Damascus wordt van 20 Mei gemeld, dat in Agilum, Horan en Djebel oproerige bewegingen hebben plaats gegrepen, wegens de recrutering.

— De kerkelijke staat is thans ook tot de Duitsch-Oostenrijksche postvereeniging toegetreden.

— Te Bremen hebben dezer dagen weder talrijke in hechtenis nemingen plaats gehad van deelhebbers aan de voor eenigen tijd aldaar ontdekte zamenzwering. Het getal arrestatien beloopt thans in het geheel dertig.

— Uit Munchen wordt gemeld, dat de Koning Max dezen zomer eene reis naar Spanje zal ondernemen.

— De graaf en gravin de Chambord zullen tusschen den 20sten en 24sten der volgende maand te Wiesbaden aankomen en er tot half Sept. vertoeven. Van een legitimistisch congres is geen sprake.

— Prins Metternich zal nog voor het einde van Junij op het kasteel Johannisberg komen en er den zomer doorbrengen.

— Op het aanstaande Duitsch-Oostenrijksche postcongres zal voorgesteld worden de briefporten te verminderen.

— Nog in den loop dezer maand zal alhier een groot zangersfeest gehouden worden.

— De Koning van Wurtemberg is gisteren te Schlangenbad aangekomen, om bij de Keizerin van Rusland een bezoek af te leggen.

— Te Kongsberg in Noorwegen is op 3 Junij eene buskruidfabriek in de lucht gevlogen, waarbij 4 personen het leven hebben verloren.

Fransche Post.

PARIJS, Vrijdag 11 Junij.

De wetgevende vergadering heeft heden eene openbare zitting gehouden, welke, gelijk meest al de vorige, slechts eenige minuten geduurd en niets belangrijks opgeleverd heeft. De overlegging der wetten, houdende belasting op voorwerpen van weelde, heeft heden niet plaats gehad, gelijk men verwachtte. Waarschijnlijk zal de aanbieding daarvan in de zitting van morgen geschieden. Het regt, hetwelk bij die nieuwe wetten gelegd wordt op papier van alle soort, is zeer hoog en dus een nieuwe slag voor de drukpers.

Men blijft steeds betwijfelen, of het budget door het wetgevend collegie in de loopende zitting zal kunnen worden onderzocht en goedgekeurd, indien namelijk de sluiting der zitting, volgens de uitdrukkelijke letter der constitutie, op den 28sten dezer maand plaats heeft. Doch men denkt, dat de President de moeijelijkheid zal opheffen, door gebruik te maken van de bevoegdheid, hem bij de staatsregeling gewaarborgd, om dadelijk na de sluiting van het wetgevend collegie, dit ligchaam in eene buitengewone zitting bijeen te roepen tot uitsluitend onderzoek van het budget. De vraag is, of de afgevaardigden, die naar hunne haardsteden wenschen terug te keeren, zich dien maatregel zullen laten welgevallen.

De aanneming, door de commissie voor het budget, van het amendement des Heeren de Mérode, waarvan wij gisteren gesproken hebben, heeft natuurlijk eenige sensatie verwekt. Men kan echter als stellig aannemen, dat de raad van state dit amendement niet zal goedkeuren, terwijl het in allen gevalle door het wetgevend collegie zou worden verworpen. Men spreekt thans van een tweede amendement des Heeren Demetnay, waarbij aan de vergadering zou worden voorgesteld, om op het budget geene sommen in ontvangst te brengen, welke voortkomen uit den verkoop der goederen van Orleans. Doch dit amendement schijnt geen kans te hebben, om door de commissie zelfs in aanmerking te worden genomen. Overigens blijft men ten stelligste verzekeren, dat elke poging tot tegenstand van de zijde van het wetgevend ligchaam, zoowel nopens het budget als nopens eenig ander ontwerp, tot niets zoude leiden.

De staatsraad heeft zich heden, onder voorzitterschap van den President, bezig gehouden met het onderzoek van de departementale en gemeentewetten. De uitslag van deze beraadslagingen schijnt te zijn, dat aan dit ontwerp geen gevolg zal worden gegeven. Naar alle waarschijnlijkheid zal men zich vergenoegen met eene transitoire wet, volgens welke de hernieuwing van de algemeene en gemeenteraden naar de regelen van de bestaande wetgeving zal plaats hebben. Een ander ontwerp zal alsdan worden gereed gemaakt, om definitief hunne organisatie en hunne bevoegdheid te regelen.

De zaak der goederen van de familie Orleans zal morgen niet bij den raad van state bepleit worden. Eene ongesteldheid van den rapporteur heeft de behandeling tot Dingsdag doen uitstellen.

Eene ernstige oneenigheid is in den boezem van de hooge geestelijkheid uitgebroken. Gelijk wij gisteren meldden, had de bisschop van Orleans een mandement uitgevaardigd, waarbij de lezing van het clericale dagblad *l'Univers* wordt verboden. Dit blad bevat thans een brief van den kardinaal-aartsbisschop van Reims, waarin deze nopens de kwestie, welke tot het mandement van den Bisschop van Orleans heeft aanleiding gegeven, opentlijk voor het dagblad van den Hr. Veuillot partij trekt. Wat de uitslag van dezen strijd zal zijn is moeijelijk te voorzien, doch het verdient opmerking, dat dit clericale dagblad, hetwelk onophoudelijk de onderwerping aan de geestelijke magt predikt, zich binnen eenige maanden de afkeuring heeft op den hals gehaald van twee der uitnemendste prelaten van Frankrijk, den Aartsbisschop van Parijs en den Bisschop van Orleans.

Gelijk men zich herinnert, was van regeringswege het getal der leden van geheime genootschappen alleen in het departement Hérault op 63,000 opgegeven. Dit cijfer kwam een ieder zeer overdreven voor, en te regt, want thans blijkt het, dat dit cijfer niet alleen betrekking had op het departement Herault, maar op al de departementen van het Zuiden. Doch Herault zelf telt, volgens dat document, nog altijd 20,000 leden van geheime genootschappen, welk aantal ver is van overeen te stemmen met de zooveel besprokene vernietiging van de anarchistische partij.

— Men verzekert, dat aan het wetgevend ligchaam een wets-ontwerp zal worden aangeboden, houdende aanvrage van een crediet van 300,000 fr., tot hulpverleening en pensionering van de beambten der voormalige civiele lijst.

— De President begeeft zich nog niet naar St. Cloud, maar blijft voorloopig op het Elysée resideren.

— De correspondenten der Engelsche dagbladen, welke reeds door den minister van policie bij eene vroegere kennisgeving bedreigd waren, om allen uit Frankrijk gezet te worden, indien zij zich in hunne brieven ongunstig uitlieten over het tegenwoordige bewind, zijn andermaal ontboden op het ministerie van policie en ditmaal voor den Heer Pietri, welke hun gelastte, dat zij in hunne dagbladen de vroeger gedane aanvallen moesten tegenspreken. Eene zonderlinge omstandigheid bij dit bezoek was, dat een dezer correspondenten voor den prefect van policie eene aanbeveling had, onderteekend door den Heer Mandaroux-Vertamy, wiens bijzondere secretaris de Heer Pietri geweest is, voor dat hij bij den President in dienst getreden is.

— Het dagblad *le Public*, dat sedert eenige dagen zijne uitgave had geschorst, heeft aangekondigd, dat het binnen weinige dagen weder zal verschijnen.

— De verkoop van het meubilair van den Heer Victor Hugo heeft eerst gisteren avond een einde genomen; de verwachting der nieuwsgierigen is meer dan eens teleurgesteld. Het bed van den dichter, het portret zijner vrouw, door L. Boulanger, en die zijner kinderen zijn niet verkocht. Het voornaamste stuk uit des dichters inboedel, is eene schilderij van St. Evra, voorstellende den dood van Ines de Castro. Op de heerlijke lijst van dit schilderstuk leest men deze woorden: De hertog en de hertogin van Orleans aan Victor Hugo, 27 Junij 1837. Ook dit stuk is niet ten verkoop aangeboden, maar is in de familie gebleven.

— De Prins A. Czartoryski heeft het landgoed Chaugy gekocht, gelegen in de nabijheid van Marluis.

— De hertog de Lévis is te Parijs aangekomen.

— De Heer de Persigny heeft, gedurende zijn verlof, eenige departementen bezocht en onder anderen ook eenige dagen bij den Heer de Falloux doorgebragt.

— De Heer Guizot is gisteren met zijn gezin naar Val-Richer vertrokken, om er den zomer door te brengen.

— De Prins van Capua, broeder des Konings van Napels, is van Parijs, waar hij den winter heeft doorgebragt, naar Malta vertrokken, waar hij een fraai landgoed bezit, dat hij telken jare bezoekt.

— Zondag ll. heeft in de cathedrale kerk te Straatsburg, in tegenwoordigheid van eene verbazende menigte volks, eene schoone en treffende plegtigheid plaats gehad. Na het vieren van de mis, diende de bisschop den doop toe aan vier jeugdige negerinnen, die door den abt N. Olivieri in Nigritie waren aangekocht. Deze kinderen waren reeds sedert een jaar door den abt opgevoed en in de Fransche taal en de beginselen der Christelijke Godsdienst onderwezen. De abt Olivieri heeft reeds 153 dergelijke personen aangekocht. Een door hem bekeerd jongman bevindt zich thans in het collegie van de *Propaganda*, te Rome, waar hij in de Godgeleerdheid wordt onderwezen.

— De berigten, door het Atheensche dagblad medegedeeld, wegens eene nadere overeenkomst betreffende de Heilige Plaatsen, waren van allen grond ontbloot. Het tractaat, door den Heer Lavalette gesloten, is in volle kracht gebleven.

— De Sardinische senaat heeft in zijne zitting van den 7den, met 51 tegen 2 stemmen, goedgekeurd het handelstractaat met Frankrijk, en met 51 tegen 1 stemmen het postverdrag met Toscane. De kamer van afgevaardigden heeft de discussie voortgezet over het wets-ontwerp nopens den spoorweg van Turijn naar Novarra. Het gerucht nopens de ophanden zijnde prorogatie der kamers wint veld; dezelve zou in den loop dezer maand geschieden, na de stemming over den spoorweg van Turijn naar Novarra en de wet over de belasting op het personeel en meubilair. Sommigen verzekeren evenwel, dat de moeijelijkheden, welke laatstgenoemde wet aanbiedt, hare afdoening in de loopende zitting onmogelijk zullen maken.

— Het onderzoek tot den aanleg van een spoorweg tusschen Civita-Vecchia en Rome is ten einde gebragt. Men verzekert, dat de concessionnerende compagnie bepaaldelijk is vastgesteld en dat zij haren borgtogt heeft gesteld.

Belgische Post.

BRUSSEL, Zaturdag 12 Junij.

De Heer W. van Rothschild, van Frankfort, is met zijn gezin alhier aangekomen.

— Mlle Rachel is in Belgie aangekomen en zal den 15den te Gend, vervolgens te Brussel en Luik optreden.

BINNENLAND.

AMSTERDAM, Zondag 13 Junij.

De overlandmail uit Nederl. Indie is te Triëst aangekomen, medebrengende tijdingen uit Batavia tot 23 April, die echter niets van staatkundig gewigt inhouden.

Heden wordt de verjaardag van Prins Hendrik, broeder des Konings, gevierd. Bij deze gelegenheid is op het IJ eene zeilpartij gehouden en en is men voornemens aan de Oude Jagthaven een vuurwerk af te steken, hetwelk door muziek zal worden afgewisseld.

Z. M. heeft de benoemingen der burgem. tot secr. in de navolgende gem. bekrachtigd, als van: J. van Roy, te St. Oedenrode, J. Snieders, te Bladel c. a.; J. van Heesbeen, te Vlijmen; F. van Calkar, te Engelen; C. Goekoop Dz., te Stellendam; J. D. van Slijpe, te Peursum; C. W. Vrijland, te Hummelo; Mr. N. S. van Meurs, te Heerde.

Z. M. heeft Mr. K. H. Baron van Brienen aangesteld tot attaché bij het Nederl. corps diplomatique, ten gevolge van het in de afgeloopene week, aan het Departement van Binnenl. Zaken, afgelegd examen voor de commissie, tot dat einde door den Koning benoemd.

De Amsterdamsche Liedertafel *Eutonia* heeft het plan gevormd, ter dezer stede een wedstrijd van Nederlandsche liedertafels te houden en ten dien einde uitnoodigingen rondgezonden bij circulaire van 26 Mei jl., uit welke wij het navolgende, betrekkelijk het gezegde plan, ontleenen:

Het feest zal plaats hebben in het *Park* in de Plantaadje, op Vrijdag en Zaturdag 3 en 4 September e. k.

De avond van den eersten dag zal gewijd zijn aan eene feestelijke ontvangst der Liedertafels, opgeluisterd door groot *Harmonie-Concert* en *Gasverlichting*.

Op den tweeden dag zal 's morgens eene Algemeene Repetitie der *Ensemble-Stukken*, welke den wedstrijd zullen voorafgaan en besluiten, gehouden worden, terwijl 's avonds de *Wedstrijd*, waaraan onze Liedertafel, als feestgevende, geen deel neemt, zal plaats vinden.

Er zullen vier prijzen uitgereikt worden:

1°. Voor de best gekeurde voordragt.

2°. en 3°. Voor de beide naastbijkomende voordragten.

4°. Voor de Liedertafel van de verst afgelegene plaats gekomen.

Elke Liedertafel zal gehouden zijn twee stukken zonder instrumentale begeleiding voor te dragen, blijvende de keus daarvan geheel vrijgelaten.

Na afloop van den Wedstrijd, zal een bal het feest besluiten, terwijl nog Zondag daaropvolgende aan de medewerkende zangers tot de *Matinée Musicale* in het *Park* en ook des avonds aldaar of in *Frascati*, vrije toegang zal verleend worden.

Velen zullen zich met verontwaardiging nog herinneren, dat eenigen tijd geleden een Friesch jongeling van deftige familie, die zich met eenige vrienden, in opgewonden toestand van eene partij komende, te Leeuwarden aan ongeregeldheden schuldig maakte, en uit vrees voor mogelijke onaangename gevolgen naar Amsterdam kwam, zich aan een schijnvriend vertrouwde, die hem verried en aan de justitie overleverde. Deze zaak heeft den 7den dezer voor het prov. hof in Friesland gediend en het slagtoffer van onbezonnenheid en verraad werd tot genoegen van allen, die de teregtzitting bijwoonden, vrijgesproken en van alle regtsvervolging ontslagen.

EILAND MARKEN, 10 Junij. Heden werd door een Marker visscher ongeveer twee mijlen van Marken, hebbende dat eiland in het W. Z. W. van zich, opgevischt het lijk van een manspersoon, hetwelk bij de schouwing op dat eiland in een staat van ontbinding zich bevond, was gekleed met een oud duffelsbuis, eene blaauwe baaije onderbroek, twee paar grijze kousen, een lakensch vest, hebbende in den bovenbroekzak aan de regterzijde een koperen knoop, met een eenvoudig knipmes, op welks hecht de letters W. K. waren gesneden, benevens een bonten blaauwen zakdoek. De drenkeling had eene lengte van 1 el 6 palm. Degenen, welke betrekking op dit lijk hebben, kunnen zich adresseren bij den burgem. van Marken C. de Groot. (*N. W.*)

MEPPEL, 11 Junij. Gisteren heeft hier een jongeling van 18 jaar een kind van 10 jaar zoodanig mishandeld, dat men er van ijzen moet. Het kind was aan het spelen en werd door den jongeling daarin gestoord, waarop het hem toeduwde: *Spijkerdief*. Hierop smeet hij het tegen den grond en trapte het op het hoofd. Men wanhoopt aan het behoud van het leven des kinds. De jongeling heeft de vlugt genomen en staat hier algemeen als een deugniet bekend. (*A. C.*)

PEIZE, 10 Junij. Tot ons leedwezen moeten wij berigten, dat sommigen meenen de aardappelziekte weder te hebben waargenomen, en wel bij de zoogenaamde *horentjes*, die thans in bloei staan; anderen meenen echter, dat de waargenomene verschroeijing der bladeren een gevolg is van den onlangs gevallen hagel, waardoor ook de andere te veld staande vruchten veel hebben geleden. — Het verdient opmerking, dat men gisteren te Muntendam, op 5 à 6 uren afstand van hier, nog sterk naar regen verlangde, terwijl er alhier, naar 's menschen inzien, reeds meer dan genoeg gevallen is. (*A. C.*)

UITSLAG DER STEMMING
tot verkiezing van Leden der Tweede Kamer van de Staten-Generaal.

BREDA, 1 LID.

Uitgebragte geldige stemmen 1560. Volstrekte meerderheid 781. Uitgebragt op Mr. L. D. Storm 1017, Mr. P. J. J. Hollingérus Pypers 261, Mr. C. A. Flooren 142, enz.

Gekozen Mr. L. D. STORM (reeds gemeld).

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND. Van 7 tot 12 Junij. Getrouwd 40 paren; Geboren 162; doode Zonen 6; dito Dochters 2; Overleden 113; elders overleden en alhier ingeschreven 9. Totaal sedert 1 Jan. 1852: Getrouwd 1021 paren; Geboren 3967; Overleden 2709; Levenloos aangegeven 254; Elders overleden en alhier ingeschreven 115. Aan de Kinderziekte overleden van 1 Jan. tot heden 98.

HANDELSBERIGTEN.

BEURSBERIGT VAN AMSTERDAM.

KOFFIJ: In de laatste acht dagen was in de gesteldheid der markt geene wezentlijke verandering te bespeuren, het artikel bleef stil doch prijshoudend; goed ord. Java per ceel geldt 26½ c., voor dadelijke behoefte wordt dagelijks een en ander genomen en bij eenigzins belangrijke vraag zou men gevoelen hoe schraal de markt voorzien is, vooral in blanke soorten. Brazil mede onveranderd doch zonder omgang.

THEE stil, de den 8sten dezer bekend geworden aanslag in veiling tegen 1 Julij, van de lading Annette Gilbert, heeft op den weinigen kooplust, die er nog bestond, ongunstig gewerkt; men wil nu weder die verkooping afwachten.

TABAK: In Maryland bestaat voortdurend kooplust; de zoo geringe voorraad en de vasthoudendheid der 1ste hand belet meerdere afdoeningen. In deze week zijn afgedaan 137 v. Maryland per Regina, Adler en Richard Anderson. Voorts zijn in veiling verkocht 300 v. Kentucky dooreen tot 20¼ c. in entr.; 958 p. Java zoo gezond als B. S., dooreen tot ca. 68¾; 57 cer. Embalima, dooreen tot 58¼ en 21 k. Seedleaf, dooreen tot 25¼ c. Door de N. H. M. zullen den 13den Julij geveild worden 754 p. Java Tabak. De voorraad in de 1ste hand bestaat thans uit 168 v. Maryland, 15 v. Virginy, 754 p. Java, 71 cer. Havana, 297 cer. Cuba, 160 cer. Dom., 525 cer. Columbia, 92 cer. Embalima en 57 k. Seedleaf.

KATOEN wordt hooger gehouden en nu en dan bij gerijf ook bewilligd. Uit de eerste hand werden ruim 100 p. Surin. tot hoogere prijzen afgedaan. Ook vonden eenige tweede hands partijtjes N.-Amerik. tot zeer vaste prijzen koopers.

RUWE SUIKER: Behalve de in veiling verkochte 1093 v. Nickerie van ƒ 19½ tot ƒ 23¼ bepaalde zich de omzet sedert ons vorig berigt tot 330 kranj. Java tot geheimen prijs.

GERAFFINEERDE SUIKER. Naar dit artikel blijft bij voortduring veel vraag bestaan tot de verhoogde prijzen; de meeste fabriekanten zijn echter ongenegen tot verdere verkoopen. Kandij met redelijk goeden handel. In de notering is evenwel sedert ons vorig berigt geene verandering te bespeuren.

SPECERIJEN en KRUIDENIERSWAREN: *Specerijen* blijven bij voortduring in dezelfde stemming, en bij weinig omgang zijn de prijzen als nomin. aan te merken. Noten: N°. 1. 170 c.; N°. 2. 155 c.; N°. 3. 110 c.; N° 4. 70 c.; Foelie 155 c. — *Rijst* onveranderd en flaauw gestemd; eerstehands afdoeningen zijn niet te vermelden; men noteert ongep. Java ƒ 5½ a 6, gep. dito ƒ 6¾ a 7¼; gep. Tafel ƒ 10; Carol. ƒ 12 a 13. — *Vruchten* in een doen.

WAS en HONIG: Door gebrek aan voorraad in de eerste hand van Havana Honig blijft de omzet in dit artikel steeds onbelangrijk, terwijl in de prijzen geene verandering en consistente waar in de tweede hand niet onder ƒ 14 verkrijgbaar is. Inl. geel Was blijft gesouteneerd op ƒ 85.

POTASCH flaauw met weinig handel; New-Yorker 1ste soort 1851 nomin. ƒ 19¾ in entr.; St. Petersburger bij partij tot ƒ 12 in entr. en op levering to ƒ 11¾ in entr. gedaan; Toskaansche tot ƒ 13¾ in cons.

HUIDEN EN VELLEN. *Zuid-Amerik.* Hoewel sedert ons vorig berigt geene afdoeningen of aanvoeren in West-Indische soorten plaats hadden en het tegenwoordige saizoen, de heerschende stilte bevordert, blijven de houders der puike soorten vast op hunne vorderingen. — *Oost-Indische*: Java Runder stil; de laatste aanvoeren is men bezig te lossen; ca. 1348 st. per Elisabeth Antonia, worden door zeeschade, in veiling op 15 dezer gerealiseerd; de voorraad bij de N. H. M. is thans als volgt:

Amsterdam	10067 stuks
Rotterdam.	3300 »
Totaal . . .	13367 stuks

zoo gedroogde als gesaumureerde. Aangevoerd werden per Gelderland 3000 st. Samarang Runder in ligte wigten. Bijsoorten Madras, Bengaal enz. met ruime voorraden, onveranderd traag; tegen 24 dezer zijn 5000 st. Gambia in veiling aangekondigd. — *Inlandsche* gez. en gedr. Huiden met beperkten omgang in een doen, ligtwigten ni[illegible] flaauwer; Kalfsvellen gedrukt en niet dan tot lagere prijzen te slijten, vooral de zware wigten; overige artikelen onverbeterd.

METALEN: Banca Tin is op dit oogenblik niet onder ƒ 50½ te koop. — In Koper ging niets om, ten gevolge van den weinigen voorraad, waar door vele soorten ontbreken.

VERFWAREN. Indigo blijft in eene zeer gunstige stemming; 36 kisten Java werden voor den uitvoer genomen, meerendeels in de middelsoorten. Van Cochenille vonden 75 k. Java tot veilings-prijs nemers, waaronder de partij van 56 k. part. aanvoer per Panama. Verfhouten: Van Laguna Campèche werden 125,000 kil. tot geheimen prijs van boord af verkocht; Domingo onveranderd met slechts matigen kooplust. In Geelhout is niets omgegaan. St. Martens gaat en détail tot vorige prijzen van de hand. Zwavel onveranderd. Salpeter zonder omzet. Meekrap met gestadige vraag in de heldere soorten, de overige gedrukt.

STERKE DRANKEN: De prijzen van Genever zijn williger, Amst. proef ƒ 14¾ a 15½, Amerk. ƒ 14¾ a 17¼. Voorloop door den geringen voorraad steeds rijzende, Lang. 3/6 16½ a 17 £. In Rum en Arak is geene verandering.

SMEER EN TALK: De bekend geworden afdoening van ca. 300 tonnen Amsterdamsch Smeer op levering tot vaste prijzen en op speculatie heeft aan dit artikel eene vastere houding gegeven en betaalt men thans voor cons. ƒ 22 a 22¼; gele Petersb. Talk nom. ƒ 23¼ a 23½; Amerik. Reuzel zonder voorraad.

ROTTERDAM, 12 Junij. *Tarwe* in entr., 161/2 ℔ j. Kleefs. ƒ 268; 156/2 ℔ n. Pommer ƒ 250; voorts in cons. 162/2 ℔ Fransche ƒ 260.

LEYDEN, 12 Junij. Boter van ƒ 27 tot ƒ 31 a 32.

LEEUWARDEN, 11 Junij. De aanvoer zoowel als de handel in alle graansoorten was heden van zeer weinig belang. *Tarwe* weinig ter veil en bijna zonder vraag; 128, 129 ℔ puike was echter niet beneden de ƒ 7 te bekomen, welke prijs niet te bedingen was, terwijl in de ligtere soorten weinig bijkomende werd aangeboden. — *Rogge* alleen bij gerijven met eenigen handel, verkocht: 124, 125 ℔ Inlandsche ƒ 6.60.70.80 en 120, 122 ℔ Buitenlandsche ƒ 5.80.90 a 6. — *Boekweit* met zeer weinig omgang, verkocht: 119, 120 ℔ Vriesche Zand ƒ 5.60.70; 117, 118 ℔ Gron. dito ƒ 5.30.35.40 en 119, 120 ℔ dito Veen ƒ 5.10.15.20. — Winter-*Garst* als voren met weinig handel. Te noteren de zware soorten van ƒ 4.50 tot ƒ 4.80 en de ligte voersoorten van ƒ 4 tot ƒ 4.40 naar wigt en kwal. — *Haver* met weinig kooplust, verk. 85, 86 ℔ fijne ƒ 3.45.50; en ord. ligte voersoorten weinig gevraagd, en veelal te hoog op prijs gehouden. Te noteren van ƒ 2.70 tot 3.20 n. wigt en kwaliteit. — *Kool-*, *Zomer-* en *Lijnzaad* zeer weinig ter veil. — *Canariezaad* bij klusjes als voren verkocht, meestal in de geringe soorten. — *Boter* ƒ 26.

GRONINGEN, 11 Junij. *Tarwe* weder weinig in omgegaan. — *Rogge* bij kleinigheden gedaan, bij partij weder lager aangeboden. — *Boekweit* op vorige prijzen gehouden. — *Garst* weinig in gedaan. — Dikke *Haver* in de ligte soorten prijsh., de zwaardere soorten minder begeerd, witte en zwarte voer ruim prijshoudend. — Overige artikelen al zeer weinig in omgegaan.

ANTWERPEN, 12 Junij. Heden werd bekend, dat de lading Havana Suiker per Kossuth, groot 2822 k., welke eerst voor deze haven gedestineerd was, zeilende naar Londen verkocht is a 22 sh. — Van Brazil Koffij werden heden 600 b. afgedaan. Gisteren heeft men gerealiseerd 115 v. Amerik. gep. Carolina Rijst en heden zijn 67 v. hier gepelde dito, alsmede 525 b. Aracan verhandeld. Ter export. zijn dezer dagen verkocht ca. 10,000 kil. Paskov Koper en 100,000 kil. Lood. — Granen: In Tarwe hadden heden eenige affaires plaats. Men heeft betaald voor Poolsch Odessa ƒ 9¼ a 9½ in cons.; en Eng. ƒ 9¾. Rogge zonder omzet van eenig belang.

HAVRE, 10 Junij. *Katoen:* Bij voortdurende stilte zijn de prijzen flaauw; zeer ord. Louisiana 86 a 87 fr.; slechts 700 b. werden heden omgezet. — *Koffij* minder levendig, doch prijshoudend. — Met *Ruwe Suiker* blijft het geanimeerd en de prijzen zijn rijzende; tot 59 fr. voor de goede 4de soort waren heden weinige verkoopers.

HAMBURG, 11 Junij. *Koffij* met zeer beperkten omzet; ord. en reëel ord. Brazil is ca. $\frac{1}{16}$ sch. lager afgegeven en thans op 3¾ a 3⅞ sch. te noteren; overigens was bij de vaste houding der voornaamste eigenaars geene belangrijke prijsvermindering te bespeuren. — *Ruwe Suiker* bleef geanimeerd en zeer vast prijsh. — Van *Rijst* zijn ongeveer 8000 b. Java tot 6¾ a 8 mb., 2000 b. Beng. tot 6¾ a 7½; 800 b. gep. Aracan tot 7½ a 9 en 250 b. Coringhy tot 7½ mb. afgedaan; Carol. Rijst wordt steeds hoog gehouden, waardoor de omzet zich bepaalde tot slechts 150 v. van 11½ a 12½ mb. — *Katoen*: Tot zeer vaste prijzen zijn ca. 350 b. Noord-Amerik. verhandeld. — *Huiden*: Uit de eerste hand zijn verkocht ca. 13,300 st. Montev., 2000 st. Porto-Cabello, 700 st. gez. Rio Grande, 600 st. O. I. Buffel en 1500 st. besch. droog gez. Callao in Veiling. — *Verfhout*: De 320,000 ℔ Lagûna Campêche Blaauwhout, dezer dagen aangevoerd, hebben grif nemers gevonden. — *Indigo* vast. — *Piment* tot 4 a ¾ sch. hooger gedaan en thans op 5½ sch. te noteren. — *Raapolie*: Loco 19¼ a 19½ mb.; Oct. 21 mb. — *Granen*: De markt bleef stil, eene lading Galatz Tarwe bedong 102 rd. Rogge minder dringend aangeboden.

DANTZIG, 7 Junij. Ofschoon de buitenlandsche berigten geenszins aanleiding geven tot inkoopen van Granen, zijn de houders meer genegen hunne partijen te zolderen dan aan verminderde prijzen toe te geven. Ter beurze van heden zijn slechts 43 last hoogb. Tarwe omgezet, waaronder 12½ last 128 ℔ tot 405 fl.; 14 l. Rogge 119 ℔ tot 305 fl. en 1 l. 108, 109 ℔ Garst tot 234 fl.

PETERSBURG, 7 Junij. *Talk* weinig gevraagd, doch vast, voor prima gele per Aug. te vergeefs 106 R. met al het geld geboden, men vraagt 107 R. — Van *Potasch* in loco is weder iets tot 37 R. gedaan; op Julij zijn 1000 v. tot dekking van vroegere verkoopen a 55 R. met 10⅓ R. verhandeld. — *Hennep* zeer vast. — *Lijnzaad* gevraagd en hooger gehouden; Morsch. 26.30 a 27 R.

RIGA, 5 Junij. Rogge: 115, 116 ℔ Russische per ult. werd in het begin der week tot 65 R. afgegeven, doch geldt thans weder 66 R.; over het geheel, evenwel met zeer weinig omzet.

LONDEN, 11 Junij. *Koffij*: In Plantage Ceylon soorten ging heden tot iets verhoogde prijzen vrij wat om. Native was meer gezocht van 44 a 44.6 voor zeer ord.. — *Ruwe Suiker*: W. I. soorten ferm prijsh. Mauritius met weinig vraag, in veiling konden 8500 z. met moeite koopers vinden, de superieure soorten tot ferme prijzen, inferieur a bruin 6 p. lager. Van Beng. hebben 1100 z. in veiling de volle prijzen opgebragt, goed a fijn wit Benares 36.6 a 38.6. Madras was goed gevraagd, waardoor 5593 z. mede in veiling tot vorige prijzen werden opgeruimd. — *Piment*: In veiling zijn 353 b. verkocht van 5⅛ a 5¾ p., een koop a 5⅞, zijnde de volle prijzen.

LONDEN, 11 Junij. Inl. en vreemde Tarwe was heden onveranderd, evenwel waren de houders zeer vast op de vorige eischen, omdat zij vermoeden dat het vochtige weder te lang zal aanhouden en de veldgewassen benadeelen. Haver lusteloos op de vorige koersen. Garst, Boonen en Erwten bedongen de vorige notering.

De Veemarkt was heden goed voorzien en de prijzen hielden zich vrij vast op de vorige notering, bedingende men voor puik Ossenvleesch 3 sh. 6 p. a 3 sh. 8 p. per 8 pond.

LIVERPOOL, 11 Junij. Heden zijn van Katoen 12,000 b. tot zeer vaste prijzen door benoodigden en speculanten gekocht.

BATAVIA, 23 April. (*Per Telegraaf via Triëst*). In *Koffij* zijn geene omzettingen bekend geworden. — *Suiker* lager, doch tot de verminderde prijzen toonen zich koopers en men heeft 20,000 picols afgedaan tot *f* 12½ voor N°. 13. — *Rijst* met weinig kooplust prijshoudend; 8000 pic. zijn verkocht tot *f* 130. — *Peper* gevraagd; 2400 picols hebben koopers gevonden tot *f* 15½ a 16¼. — Van *Cassia Vera* zijn 475 pic. tot *f* 16½ afgedaan.

De particuliere uitvoeren in deze maand hebben bestaan uit 592 pic. Koffij, 15877 pic. Suiker, 21820 pic. Rijst, 144 legg. Arak, 6893 stuks Huiden, 4103 pic. Peper en 50 pic. Cassia Vera. Door de factory zijn uitgevoerd 35635 pic. Koffij en 6503 pic. Suiker.

Fondsen en Beursstijdingen.

BERLIJN, Vrijdag 11 Junij. Pr. Schuldb. 5 pCt. 102; Dito 4½ pCt. 103; Dito Bank-Act. 102¾; Rusl. Londen 5 pCt. 116; Dito 4½ pCt. 103⅛; Dito Stieglitz 4 pCt. 95¼; Dito Poolsche 4 pCt. 87; Poolsche Loten v. 300 fl. 152; Dito v. 500 fl. 88¾.

Willige beurs in alle Fondsen en Actiën. Holl. Spoorweg-Actiën zijn genoteerd 84¾.

FRANKFORT, Vrijdag 11 Junij. Metall. 5 pCt. 80⅞; Dito 4½ pCt. 72⅞; Bank-Actiën 3 pCt. *f* 1390; Holl. Integr. 62; Spanje 1 pCt. 21$\frac{1}{16}$; Dito Binnenl. 3 pCt. 44¾; Oostenr. Loten v. 250 fl. 109; Badens. Dito v. 35 fl. 38¼. — Wissel: Amst. k. z. 100⅛; Weenen 100⅛.

Oostenr. fondsen en wissel op Weenen met levendige affaires merkelijk hooger. Nieuwe Oostenr. leening is gedaan van 1⅛ tot 1⅝ agio.

LONDEN, Vrijdag 11 Junij. Consols kontant 100⅞ a 101; Dito op tijd 101⅛ a ¼; Braz. 100 a 102; B.-Ayres 72 a 73; Denem. 3 pCt. 79 a 81; Dito 5 pCt. 104 a 105; Russen 4½ pCt. 104¾ a ¼; Mexik. 24⅛ a ⅜; Venezuela 3½ pCt. 39 a 40; Dito Uitg. 15 a 16; Grenada 2 pCt. 20¾ a 21⅛; Dito Uitg. 9 a ½; Ecuador 4⅛ a ⅝; Peru 5 pCt. 102⅜ a 103⅜; Dito Uitg. 62½ a 63⅛; Holl. 2½ pCt. 64 a ½; Dito 4 pCt. 96 a ½; Dito Rijnspoorw. 3⅛ a ⅞ £ disc.; Spanje 3 pCt. 48 a ½; Dito 1 pCt. 21⅛ a ⅜; Dito Coup. Cert. 2⅛ a 3; Dito Passive 5⅛ a ⅜; Portug. 4 pCt. 37 a 38; Sardinie 5 pCt. 94 a ⅛. — Wissel: Amst. k. z. *f* 12.0⅞; Dito 3/m. 12.1¼ a ⅛.

De Eng. fondsen waren onveranderd. De boeken tot overschrijving van Consols zijn heden gesloten geworden. Vreemde fondsen waren over het algemeen williger. Spaansche hebben als ⅛ pCt. verbeterd. Holl. op nieuw 1 pCt. hooger. Oostenr. Leening 1¾ a 2⅛ premie, zijnde ⅛ pCt. hooger. Mexic. ¼ pCt. williger. Alle overige vast.

Volgens de officiele prijs-courant is gedaan: Oostenr. Leening a 2 pCt. premie; Braz. 101; 3 pCt. Chili 70; 5 pCt. Denem. 104¾; Uitg. Grenada 8⅞, 9; Mexik. 30⅞; nieuwe Dito 24⅛, ¼, 24, ⅛; Uitg. Peru 63, 5 pCt. Portug. 99; 4 pCt. Dito 37, ⅛; 4½ pCt. Russen 104⅜; 5 pCt. Sardinie 94⅛, 94; Spanje Passive 5⅛; 1 pCt. Dito 21⅛, ⅛, ¼; Venez. 39⅛; 2½ pCt. Holl. 63⅛, 64⅛, 63⅞, 64⅛; 4 pCt. Dito 95⅛, 96⅛, ¼. Consols kontant 100⅞, 101⅛, 101, 100⅞; Dito op tijd 101⅛, ⅛.

ANTWERPEN, Zaturdag 12 Junij. Weinig variatie, 1 pCts. Spanje alleen iets williger. De 2½ pCts. Belgische blijven 54; 5 pCts. Metall. 80⅞; 1 pCts. Spanje 21$\frac{1}{16}$ en 3 pCts. Dito 43⅛.

ROTTERDAM, Zaturdag 12 Junij. Werk. Schuld 2½ pCt. 63⅞; Dito 3 pCt. 75⅛; Dito 4 pCt. 95⅝; Belgie 51⅞; Spanje Binnenl. 3 pCt. 43⅛; Dito Amort. Sch. 5⅛; Rusl. 4 pCt. 90⅞; Metall. 2½ pCt. 41; Dito te Amst. 5 pCt. 88¾; Venez. Uitg. 16⅛; Mexico 25$\frac{1}{16}$; Dito Onb. St. 23⅛.

Scheepstijdingen.

Gepraaid, 4 Mei; op 3° 50' N. Br. 20° W. L.: Banca, ten Ham, Rott. n. Bat. — 3 Junij; op de hoogte van Wight: Oceaan, Doeksen, Amst. n. Soerabaya.

BINNENGEKOMEN.

TEXEL, 12 Junij, West; Gorter, Snelheid, Surin. - Hazewinkel, Onderneming, Lissabon. - Boontje, Vriesland, Londen. - Zult, Twee Zusters, id. - Loyer, Wolfarth, id. - Marckey, Speed, Newc. - Plulm, Stad Almelo, Hull.

HELVOETSLUIS, 12 Junij, Z. W.; Stafford, Leila, New-York. - Steward, South Carolina, id. - Dorward, Colonel Meule, id. - de Kok, Mentor, Odessa. - Hansen, Diadem, Triest. - Bruce, Rebecca, Glasgow. - Fretwurst, Argo, Arendsburg. - Frerichs, Helena, Reval. - Gisteren nog: Poleys, Lady Suffolk, New-York. - Press, Albion, Newcastle. - Gallatz, Ellida, Arendsb. - Watson, Bethesda, Middlesbro'.

BROUWERSHAVEN, 11 Junij; Carsaglio, Amadigi, Odessa n. Amst.

LONDEN, 11 Junij; Gruppelaar, Niessina, Amst. - Brugma, Nina Burhoven, Stettin.

DEAL, 10 Junij; Sims, Wood, Amst. n. Livorno.

CAEN, vóór 5 Junij; Karsies, Hillegina Wilkens, Dantzig.

CADIX, 1 Junij; Goedknecht, Jonge Arie, Lissabon.

MESSINA, 24 Mei; Potjer, Annegina, Napels, dezelve is n. Licata vertrokken. — 30 Mei; Stuit, Beerta Hendrika, Catania.

BATAVIA, vóór 23 April; de Boer, Jan van Galen, Kaap de Goede Hoop. - Hoogeveen Heijmans, Maasstroom, Rott.

HAMBURG, 11 Junij; de Haan, Siewerdina, Lissabon.

AARHUUS, 7 Junij; Hansen, Ellen Catharina, Amst.

WARNEMUNDE, 10 Junij; Fenga, Wilh. Catharina, Aberdeen.

KROONSTAD, 3 Junij; Brouwer, Aurora, Porto. - van Sluis, Annegina, id.

UITGEZEILD.

TEXEL, 12 Junij, West; . . . , Lion (S.), Londen.

FALMOUTH, 10 Junij; Lundström, Odin, Amst.

LIVERPOOL, 10 Junij; Oldenburger, Geppina, Petersburg.

St. NAZAIRE, 7 Junij; Smit, Alegonda Rensina, Belfast.

TRAVEMUNDE, 10 Junij; Boiten, Cath. Elisabeth, Lynn. - Poste, Unie, de Oostzee.

SWINEMUNDE, 8 Junij; Woudstra, Jonge Kerst, Hanover.

CHRISTIANIA, 5 Junij; Wever, Jonge Hendrik, Bordeaux.

Rivierberigten.

In lading liggende Schepen.

D. Hoogeweg, Prinz Emil, n. Keulen. - P. Hartman, Eleonora, n. Ludwighafen en Heilbron. - W. Keller, Mainz N°. 1, n. Mainz. - H. J. Wilson, Cöln N°. 10, n. Keulen. - G. Urmetser, Frankfort N°. 3, n. Frankfort en Coblenz. - L. Stammel, Edmund, n. Manheim. - J. L. Arera, Oudine, n. Duisburg. - W. van Maanen, Niederrein N°. 9, n. Duisburg en Neuss. - F. Beijer, Wilhelmina, n. Wesel.

ARNHEM, 12 Junij. Stand der rivier 1 el 7 p. 7 d, gev. 3 d.

KEULEN, 12 Junij. Rijnhoogte 8 vt. 3 d. Keulsch (8 vt. 1 d. Rijnl.)

Carga-Lijsten.

SCHIEDAM.

ARENDSBURG, Jorik, Arion: 114½ l. Rogge, Order.

LIBAU, Moller, Bolette 15 l. Rogge, 43½ l. Garst, J. G. Beukers; 104 pud. Hennep, Order.

LIBAU, Pott, Anna Arendina: 1362 tschw. Garst, J. G. Beukers.

PERNAU, Hansen, Sophia: 1105 tschw. Garst, J. G. Beukers.

RIGA, Maass, Minerva: 1620 tschw. Rogge, J. G. Beukers.

RIGA, Zeplien, Leda: 2030 tschw. Garst, J. G. Beukers.

RIGA, Heeres, Susanna: 1200 tschw. Rogge, de Groot Roelants en C°.; 525 tschw. Garst, Order.

RIGA, de Groot, Lucas Wildervank: 1265 tschw. Garst, L. Hoyack en C°.

RIGA, van Ingen, Swanette Gerhardina: 1750 tschw. Rogge, Order.

TRIEST Gournay, Pauline: 2814 star Tarwe, J. G. Beukers.

TRIEST, Moesker, Susanna: 2448 star Tarwe, J. H. van Gent.

TRIEST, Lindroos, John-Cantein: 8216 star Tarwe, 2 star Tarwe, 5000 Duigen, Order.

WERDER, Mooi, Rentske: 1425 tschw. Rogge, van Halmael en C°., te Amsterdam.

ANTWERPEN.

BUENOS-AYRES, . . . , Gesiena: 11,174 st. Huiden, Coomans en Borth.

HAMBURG.

BAHIA, Fletcher, Jamaica: 383 k., 81 z. Suiker, F. J. Tesdorpf en Zn.

PORTO CABELLO, Aanesen, Carolina: 1307 b. Koffij, Diverze.

Aangekomen Passagiers.

SURINAME, Gorter, Snelheid: De Heer A. de Villeneuve.

EFFECTEN-SOCIETEIT TEN HALF VIJF URE.

AMSTERDAM, Zondag 13 Junij.

Integralen 63¼, ⅛, $\frac{1}{16}$.
4 pCts. 95⅞.
Aand. Holl. Spoorweg 86.
Belg. bij Rothschild 2½ pCt. 50$\frac{15}{16}$.
Spaansche 1 pCt. 21⅛, $\frac{7}{16}$.
Passive 5⅛.
Portug. 4 pCt. 37$\frac{15}{16}$, 38.
Nieuwe Metalliek 5 pCts. 89.
Dito La. B 88⅞.
Dito 2½ pCts. 40$\frac{15}{16}$, ⅞.
Mexik. 25⅛.
Dito onbep. 23⅞.
Uitgest. Grenada's 9$\frac{7}{16}$, $\frac{9}{16}$.
Uitgest. Venez. 16⅛.
Amerik. Bank-Act. 4⅛.

In Spaansche fondsen vertoonde heden de handel eenige levendigheid. Overigens was tot de genoteerde koersen de omzet van weinig beteekenis.

PER TELEGRAAF.

WEENEN, Vrijdag 11 Junij. Metall. 5 pCt. 95⅛; Dito La. A 5 pCt. 95⅞; Dito La. B 5 pCt. 109¼; Bankactiën *f* 1360. — Wissel: Parijs 140⅛; Londen *f* 11.56.

Metall. La. B ¼ pCt. hooger. Wissels ¼ a 1 pCt. lager.

LONDEN, Zaturdag 12 Junij. Consols 99¾ ex div.; Mexik. 24⅛ a ⅜; Venez. 40⅛ a 41⅛; Dito Uitg. 15⅛ a 16⅛; Grenada 21⅛ a 22; Dito Uitg. 9⅛ a ⅜; Peru 104 a 105; Dito Uitg. 64 a 65; Holl. 2½ pCt. 64⅛ a ⅛; Dito 4 pCt. 96⅛ a ⅜; Spanje 1 pCt. 21⅛ a ⅛.

Consols onveranderd. Mexic. ⅛ pCt. hooger. Venez. 1½ pCt. hooger. Uitg. Dito ⅛ pCt. hooger. Grenada ¼ pCt. hooger. Uitg. Dito ⅜ pCt. williger. Peru Werkel. en Uitgest. 1⅛ pCt. hooger. Spaansche onveranderd. Oostenr. leening 2 a ¼ premie, zijnde ¼ pCt. williger.

PARIJS, Zaturdag 12 Junij. Fransche 3 pCt. 70.15; Dito 4½ pCt. 100.55; Bank-Actiën 2785; Spaans. Binnenl. 3 pCt. 44; Piemont 97.60; Nieuwe Oostenr. 92⅛; Belgie 5 pCt. 100⅞; Russen 4½ pCt. 104.

De Fransche 3 pCts. 5 cs., en 4½ pCts. 15 cs. williger. Bank-Actien 5 frs. lager. Spaansche fondsen onveranderd. Russen ⅛ pCt. en Oostenr. ⅜ pCt. hooger.

ADVERTENTIEN.

Heden verloste voorspoedig van eene welgeschapen *DOCHTER* ELISABETH VAN KELL, geliefde Echtgenoote van (9995)
AMSTERDAM, 9 Junij 1852. J. W. GERSTENHAUER ZIMMERMAN.

De Makelaars H. en F. N. en W. H. MONTAUBAN VAN SWIJNDREGT en F. en W. VAN DAM, te Rotterdam, als last hebbende van hunne Meesters, zijn van meening, te Veilen op Woensdag den 23sten Junij 1852, des Middags ten Twaalf Ure, in de Zaal op den hoek der Scheepmakershaven en Bierstraat, Wijk 1, N°. 499:

Het Nederlandsch Gebouwd, Gekoperd en Kopervaste **BRIKSCHIP**, genaamd *WILLEM*, laatst gevoerd door Kapitein C. VERMEY, volgens Meetbrief Lang 26,50 El, Wijd 5,17 El, Hol 3,85 El en alzoo groot 234 Tonnen of 124 Lasten, met al deszelfs RONDHOUT, STAANDE en LOOPEND WAND, GESCHUT, ANKERS, KETTINGEN, TOUWEN, ZEILEN en verderen INVENTARIS, zoo als hetzelve is liggende aan de Scheepstimmerwerf *Rotterdams Welvaren*, aan den Hoogen Zeedijk, alhier.

NB. Dit Schip deelt in de Bevrachtingen der Nederlandsche Handel-Maatschappij. (9601)

En voorts het Nederlandsch **KOFSCHIP**, genaamd *ZORGVLIET*, gevoerd door Kapitein P. H. FEKKES, volgens Meetbrief Lang 22 El, Wijd 4,02 El, Hol 2,06 El, en alzoo groot 81 Tonnen of 43 Lasten, met al deszelfs RONDHOUT, STAANDE en LOOPEND WAND, ANKERS, KETTINGEN, TOUWEN en verderen INVENTARIS, zoo als hetzelve is liggende aan het einde der Nieuwehaven aan de Noordzijde.

GELD! Men verlangt UIT DE HAND TE KOOPEN: Een goed **RENTEGEVEND WINKELHUIS**, zonder overname van Stand, of **TWEE KLEINERE**, onder één Dak, altijd Hecht en Sterk. Eigenaren gezind tot Verkoopen, gelieven opgaaf van Prijs en Stand te doen, onder de Lett. G. E. L. D., bij J. VAN BONGA, ter Stads-Drukkerij, in de Nes. (9982)

BOUWKUNDE. ITALIAANSCHE STIJL.

D. TORMIJN, Leidschestraat, N°. 102, te Amsterdam, heeft uitgegeven: **DE PARIJSCHE WINKELHUIZEN OF KEUR DER VOORNAAMSTE BESTAANDE WINKELPUIJEN TE PARIJS**, ten dienste van ARCHITECTEN, TIMMERLIEDEN, METSELAARS, enz., met 36 Platen. Prijs *f* 6. (9975)

GEBROEDERS DIEDERICHS, Uitgevers van Boekwerken, te AMSTERDAM, hebben aan de voornaamste Boekhandelaren, in alle Steden des Rijks, verzonden:

1°. **PRAKTISCHE MEET-, ROEI- EN PEILKUNDE.** Ingerigt voor *Ambtenaren der Belastingen*, en hen, die, zonder vele Wiskundige Formules, tot een goed resultaat wenschen te komen. Door J. FR. SCH. STAËL VAN HOLSTEIN, *Geëxamineerd Roeijer en Scheepsmeter*. Met 22 Figuren en 2 Tabellen. Prijs *f* 1.50.

Dit Werkje geheel op eene populaire wijze ingerigt, behelst in *Zeven Hoofdstukken*: 1°. Over de Magtsverheffingen en Worteltrekkingen. — 2°. Over het gebruik der Logarithmen. — 3°. Over de Platte- of Vlakte-Maat (met 7 Figuren). — 4°. Over het berekenen van den Inhoud van Ligchamen (met 11 Figuren). — 5°. Berekeningen van verschillenden aard (met 3 Figuren). — 6°. De Roeikunde (met 1 Figuur). — 7°. Over het gebruik van den Vochtweger en Thermometer. — TABEL I; Inhoud der Fusten bij Roeilijnen. — TABEL II; *Wanfusten*: Grootte en Spongatshoogte, Middellijn en Dikbuikige.

2°. **VERMINDERING DER BESTAANDE APOTHEKEN**, eene dringende behoefte in onze Dagen. Door DR. B. MEYLINK, *Apotheker*. Gr. 8°. Prijs *f* 0.50.

Dit zeer compres gedrukt Werkje, dat voor alle HH. Apothekers, Genees- en Heelkundigen zoowel als voor het Staatsbestuur van het hoogste belang is, handelt over het navolgende: 1°. Kunnen er te veel Apotheken zijn? — 2°. Bestaan er thans werkelijk te veel Apotheken in Nederland? — 3°. Is de Hooge Regering bij magte het getal Apotheken te beperken? — 4°. Wat is voor de Hooge Regering de doelmatigste wijze, om het getal der bestaande Apotheken naar behooren te verminderen?

Voorts verzonden wij van de navolgende Werken
NIEUWE GOEDKOOPE UITGAVEN:

3°. **ALGEMEEN OVERZIGT DER NATUUR- EN STERREKUNDE**, voornamelijk beschreven voor hen, die, zonder veel Wiskundige Kennis, den tegenwoordigen Stand dier Wetenschappen zich wenschen eigen te maken. Door M. SOMMERVILLE. Uit het Engelsch vertaald en met Aanteekeningen vermeerderd, door J. C. PILAAR, *in leven Kapitein-Luitenant ter Zee aan 's Rijks Marine-Instituut*, enz. — In één compres gedrukt Gr. 8°. Boekdeel compleet, met 140 Afbeeldingen. *Nieuwe Goedkoope Uitgave*. Prijs *f* 2.50.

Van dit hoogst belangrijk Werk zijn in Engeland bereids vele Uitgaven verschenen en is in onderscheidene Talen overgebragt geworden. In 37 Afdeelingen omvat dit Werk in korte en krachtige trekken, op eene allezins onderhoudende wijze beschreven, het geheel der tegenwoordige Natuur- en Sterrekunde en leert het grootsche van Gods Schepping en Almagt kennen en bewonderen.

4°. **NEDERLANDSCH KOOKKUNDIG WOORDENBOEK**, ZOOWEL VOOR DE HUISHOUDING ALS KEUKEN: ten dienste voor *Jonggehuwde Vrouwen, Huishoudsters, Koks, Keukenmeiden en hen die gaarne lekker eten*. Door Mejuffrouw CATHARINA ZIERIKHOVEN. Nieuwe geheel verbeterde en vermeerderde Goedkoope Druk. In Twee Deelen, van A—Z, compleet. Prijs *f* 1.50.

CONCERT- EN TOONEELNIEUWS.

AMSTERDAM, Zondag 13 Junij.

HOOGDUITSCHE SCHOUWBURG. In den loop dezer week werden met het gelukkigst gevolg herhaald *Martha* en *der Freischütz*, en gisteren avond Mozart's *Don Juan* ten tooneele gebragt, wel is waar, niet met die volmaakte uitvoering, welke men voor dit geliefkoosde en zoo dikwerf gehoorde meesterwerk verdert, maar toch zoo verdienstelijk, dat het zeer talrijke publiek zich aangenaam onderhield en meermalen door een der verend bravogejuich zijne goedkeuring te kennen gaf. Op het einde der opera, daar, waar Don Juan ter hel zal gesleept worden, viel ongelukkiglijk een achterscherm voor de hel neder en bragt eenige verwarring te weeg, waardoor de gunstige indruk van het geheel eenigzins gestoord werd. Dat de jeugdige bevallige en talentvolle beneficiante, Mejufvr. Borchers, de rol van Zerline allerliefst vervulde, behoeft niet te worden verzekerd. Mw. Kohlmann-Beistein als Donna Anna en de Heer Schürmann als Don Octavio, droegen mede hunne respectieve partijen zoo voortreffelijk voor, dat beiden met eervolle huldebetuigingen werden terug geroepen. Mw. Ernst-Seidler deed zich in de rol van Elvira weder als eene geroutineerde, ijverige, dramatische zangeres kennen. Den Heer Hugo Köhler was zijne corpulentie bij de vereischte vlugheid van voordragt en beweging als Don Juan hinderlijk, anders zou hij voorzeker als zoodanig hebben uitgemunt; van de overige uitvoerders der hoofdrollen kan men zeggen, dat zij dezelve niet bedorven, en tot het ensemble niet onverdienstelijk hebben medegewerkt. Wij meenen te mogen onderstellen, dat de toeschouwers, die deze voorstelling hebben bijgewoond, nog wel gaarne eene gelijksoortige herhaling er van zouden willen bijwonen. Naar wij vernemen, heeft eene opvoering van Weber's *Freischütz*, dezer dagen in Haarlem, door dit operagezelschap, zoo veel bijval gevonden, dat het voor nog vier voorstellingen geëngageerd is geworden. Wij hopen, dat de Heer Rahnenberg, wiens ijver en kunde als directeur van dit gezelschap genoegzaam gebleken zijn, er in slagen moge, hetzelve al meer en meer te volmaken en op een vasten voet te brengen, zoodat wij ons in een duurzaam bezit eener goede Hoogduitsche opera zullen kunnen verheugen.

— SALON op den Singel. In den loop dezer week zijn met succes herhaald *le Diable*, *une Femme qui se jette par la Fenêtre*, *Arthur*, enz. Bovenal is *Arthur* gisteren avond op eene keurige wijze vertoond, en hebben de Heer Lafage als de Admiraal Melvil, de Heer Damsté als Arthur en Mw. Guilbert in dit geliefkoosde drama zoo bijzonder voldaan, dat zij ten slotte met daverend gejuich zijn terug geroepen. Op dezelfden avond van gisteren is ook *Henriette et Charlot* door Mw. Leblanc en de Heeren Fay en Faassen, de zoon, met bijzonderen bijval herhaald. Naar wij vernemen, is de Heer Florentin, die zich in het vorige speelsaizoen de gunst van het publiek ruimschoots had weten te verwerven, op nieuw als 1r comique marqué geëngageerd; hetgeen voor dit reeds zoo voortreffelijk vaudeville-gezelschap als eene nieuwe aanzienlijke aanwinst mag beschouwd worden.

— Naar wij vernemen, is bij gelegenheid van de inwijding der BEWAAR- EN VOLGSCHOOL alhier, op 8 dezer, eene *cantate*, tekst van den Heer J. M. Calisch en muziek van den Heer A. Berlijn, die reeds sedert een jaar den post van zangdirecteur in deze inrigting waarneemt, door de kweekelingen lofwaardig uitgevoerd, en heeft dezelve algemeen genoegen gegeven.

— Maakten wij kort geleden gewag van zes Latijnsche Kerkzangen, door den Heer J. J. Viotta gecomponeerd, en bij de Heeren Theune & C°. in het licht gegeven, thans kunnen wij melding maken van dezer dagen bij den Heer Th. J. Roothaan uitgegeven *Zes Liederen* van wereldschen inhoud en met Nederduitschen tekst, door denzelfden ijverigen en verdienstelijken dilettant-toonkunstenaar. De titels van dezelve zijn als volgt: N°. 1. *Vergeet mij niet*; N°. 2. *Moeder en Kind*; N°. 3. *Aan de Starren*; N°. 4. *Kabouterke*; N°. 5. *Arm Meisjen*; en N°. 6. *des Morgens*. Alhoewel deze bundel opgedragen is aan de vermaarde zangeres Mw. van Hasselt-Barth, bevat de compositie geene buitengewone moeijelijkheden. Overigens zijn de gedichten van de Heeren J. J. L. ten Cate, J. P. Heije, J. Brester Az., N. Beetz en S. J. van den Bergh zoo belangwekkend, de melodien zoo natuurlijk eenvoudig schoon, het pianoforte-accompagnement is zoo karakteristiek, en daarenboven de typografische uitvoering zoo net, dat dit werk als een keurig geschenk voor de vaderlandsche dilettanten mag aangemerkt worden.

— Ter bevestiging van hetgeen wij in onze jongste Zondags-Editie tot lof van het *Théatre Académique* van professor Krosso gezegd hebben, strekt een bij ons, uit Dordrecht ontvangen brief van geachte kunstvrienden, welke mede aan deze voorstelling van levende beelden naar antieken en modernen den grootsten lof toezwaaijen.

— Uit een Amerik. dagblad de *Correo de Carracas*, dd. 1 Mei, nemen wij het volgende over:

Een correspondent uit Valencia meldt ons: Vrijdag ll. kwamen de beide virtuozen, Coenen en Lubeck, in deze stad aan. Een twintigtal jongelieden, te paard, begaven zich op weg om hen te ontvangen. Zij tegen den avond hier binnen kwamen, was de toeloop van de menigte zoo groot, dat de stoet zich naauwelijks een weg konde banen. Zondag daaropvolgende werd het eerste concert gegeven in de schouwburgzaal. De geestdrift was zoo groot, dat alle loges en stalles verhuurd werden, niettegenstaande de prijzen van *f* 10 tot *f* 120 gestegen waren, terwijl de verkoop van de extra entrée-billetten de beduidende som van vór *f* 1500 opgebragt. Morgen avond zal een tweede concert gegeven worden, en het schijnt, dat de toeloop niet minder wezen zal, naar de opgewondenheid van het publiek te oordeelen.

SCHAAKSPEL.

OPGAAF N°. 280.

In hoe vele zetten kan Wit, minst genomen, mat geven?

ZWART.

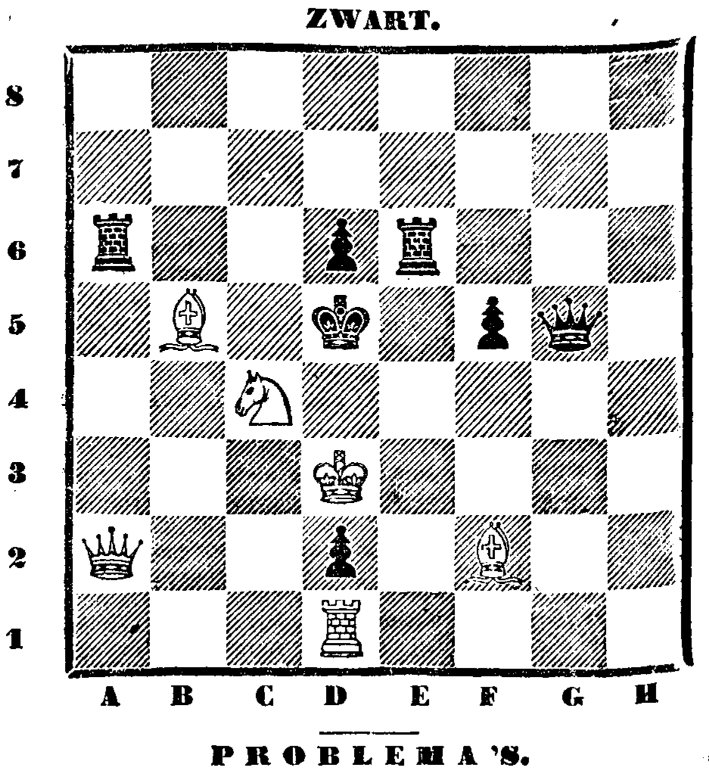

WIT.

PROBLEMA'S.

1. WIT: Kon. B 3, Kgin D 3, Rheer C 1, Paard F 5, Pions F 2, 3.
ZWART: Kon. E 5, Pions B 4, F 4.
Wit geeft op den 3den zet mat.

2. WIT: Kon. H 4, Kgin E 2, Rheer D 1, Paard H 5, Pions C 3, 5.
ZWART: Kon. E 4, Rheer A 3, H 3, Paard C 1, Pions C 4, D 5, E 3, F 3, 5.
Wit geeft op den 3den zet mat.

3. WIT: Kon. D 8, Kgin A 5, Pion D 2.
ZWART: Kon. E 5, Pions B 5, C 4, D 3, 5, F 5, G 2, 4, 6.
Wit geeft op den 4den zet mat.

OPLOSSING VAN OPGAAF
N°. 279.

1 WIT. G 1 op B 6 ZWART. Onverschillig.
2 B 6 of E 4 geeft † en mat.

OPLOSSING DER PROBLEMA'S.

N°. 1. WIT: B 4 op B 5, A 4 op A 6, A 6 op D 6 (met variatie).
N°. 2. WIT: D 2 op E 4, E 4 op C 5, F 4 op D 2 (met variatie).
N°. 3. WIT: G 5 op G 6, B 1 op A 2, A 1 op H 1.

Wij hebben goede oplossingen van de Opgaaf ontvangen van de Schaakgezelschappen *Amat Victoriae Curam* te Breda, v. Zuylen v. Nyevelt te Zwolle, *Et nos poma natamus* te Bathmen, *Lynx* te Steenwijk, *Vriendschap* te Delft, *Schaakliefhebbers* te Monnickendam, *Tres Amigos* te Bennebroek, J. v. T. en A. A. te Leeuwarden, G. S. en J. D. B. te Dordrecht, D. te Middelburg. L. R. te Rotterdam, Mr. F. J. L. M. te 's Hertogenbosch, G. 1 te Utrecht, N., v. R. en J. D. B. te Sp—s, J. D. te Haarlem, J. M. d. C., C. K., *Athos*, J. G. C., J. H. K., A. M. d. L. alhier.

AMSTERDAM BIJ GEBR. DIEDERICHS. — GEDRUKT BIJ C. A. SPIN & ZOON.